
Marts 2023

Sager om tab af erhvervsevne, der hjemvises grundet oplysningsgrun dlaget

Praksisundersøgelse

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-459-4

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1: SAMMENFATNING	4
Indledning	4
Hovedresultater	5
Læsevejledning	8
KAPITEL 2: TYPER AF MANGLENDE OPLYSNINGER	9
Sammenfatning og anbefalinger	9
Generelt om lægelige oplysninger	10
Manglende lægelige oplysninger i forhold til spørgsmålet om årsagssammenhæng	11
Manglende lægelige oplysninger i forhold til spørgsmålet om fradrag	14
Manglende lægelige oplysninger om tilskadekomnes psykiske gener	17
Manglende oplysninger i forhold til tilskadekomnes erhvervsmæssige situation	19
KAPITEL 3: PÅ HVILKET TIDSPUNKT I SAGSFORLØBET OPSTOD MANGLEN PÅ OPLYSNINGER	24
Sammenfatning og anbefalinger	24
På hvilket tidspunkt i sagsforløbet burde oplysningen have været indhentet?	25
Genvurderingsafgørelser	27
Når sagen var tilstrækkeligt oplyst hos Arbejdsmarkedets Erhvervssikring	29
KAPITEL 4: INDHENTELSE AF YDERLIGERE OPLYSNINGER, NÅR SAGENS PARTER BEDER OM DET	31
Sammenfatning og anbefalinger	31
En af parterne anmoder om lægelige oplysninger	31
En af parterne anmoder om oplysninger vedrørende erhvervsmæssige forhold	32
Arbejdsmarkedets Erhvervssikring begrundet årsagen til, at de ikke indhenter yderligere oplysninger	34
KAPITEL 5: INDDRAGELSE AF LÆGEKONSULENT	36
Sammenfatning og anbefalinger	36
Inddragelse af lægekonsulent	36

Kapitel 1: Sammenfatning

INDLEDNING

Arbejdstilsynet (AT) har bedt Ankestyrelsen om at undersøge mangelfuldt oplysningsgrundlag i hjemviste sager om tab af erhvervsevne efter Arbejdsskadesikringsloven §§ 17 og 17a.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) træffer årligt ca. 25.000 afgørelser om tab af erhvervsevne. Af disse bliver ca. 9.000 afgjort af specialiserede sagsbehandlere. I 2021 afgjorde Ankestyrelsen 2.132 sager om tab af erhvervsevne, der var blevet påklaget til Ankestyrelsen. 202 af disse sager blev hjemvist. 145 af sagerne blev hjemvist med begrundelse i manglende sagsoplysning. Det er således en mindre del af sagerne, der behandles i AES og Ankestyrelsen, der ender med at blive hjemvist.

I Ankestyrelsens seneste redegørelse (vedr. 2021) vedrørende sagsbehandlingen i AES fremgår det, at et mangelfuldt oplysningsgrundlag er den hyppigste grund til hjemvisning i sager om erhvervsevnetab. Ankestyrelsen udarbejder hvert år en redegørelse om sagsbehandlingen i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Den kan læses [her](#).

Sager om erhvervsevnetab har en lang sagsbehandlingstid. Derfor er en hjemvisning særligt byrdefuldt for borgeren, fordi borgeren typisk venter på en erstatning, som på grund af hjemvisningen yderligere udskydes. Det er derfor relevant at se på området i forhold til at afdække eventuel læring, der kan medvirke til at nedbringe sagsbehandlingstiden hos AES i nogle sager, på trods af, at der er tale om et mindre antal sager.

Sagerne er ofte komplekse, og det er derfor en meget konkret vurdering, hvad der skal indhentes i de enkelte tilfælde.

Formål med undersøgelsen

Undersøgelsen skal afdække hvilke typer af oplysninger der mangler, for at der er et tilstrækkeligt grundlag til at træffe afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne. Herunder vurdere konkrete problemstillinger, som eksempelvis spørgsmålet om fradrag.

Konklusionerne skal styrke AES' mulighed for at bringe sin praksis på linje med Ankestyrelsens i disse sager, og dermed nedsætte hjemvisningsprocenten. Formålet er desuden, at tilvejebringe viden, der kan danne grundlag for eventuelle forslag i forbindelse med fremtidige regelændringer, hvor fokus eksempelvis kan være forbedring af sagsbehandlingstiden.

I undersøgelsen besvares følgende arbejdsspørgsmål:

Hvilke typer af oplysninger mangler i de sager om tab af erhvervsevne, der hjemvises? Og er der et mønster eller særlige opmærksomhedspunkter i, hvilke typer sager der hjemvises?

Metode

Undersøgelsen er gennemført på baggrund af en gennemgang af 85 sager om tab af erhvervsevne. Alle 85 sager er hjemvist af Ankestyrelsen i 2021 på grund af manglende

oplysningsgrundlag. I alt hjemviste Ankestyrelsen 145 sager med begrundelsen manglende oplysningsgrundlag ud af 2.312 afgjorte sager om tab af erhvervsevne i Ankestyrelsen i 2021.

Der er udvalgt de sager, hvor der senest er truffet afgørelse i AES. For yderligere information om undersøgelsens metode henvises til bilag 1.

Afgrænsning

Undersøgelsen vedrører sager, hvor der klages over afgørelsen fra AES, og hvor Ankestyrelsen ikke kan vurdere sagen ud fra det foreliggende oplysningsgrundlag, og derfor hjemviser sagen. Det er således kun en mindre del af den samlede mængde af sager om tab af erhvervsevne, der behandles i AES, der er omfattet af undersøgelsen. Der kan derfor ikke generaliseres ud fra resultaterne af sagsgennemgangen i denne undersøgelse til samtlige afgørelser, som AES træffer på området. Fokus for undersøgelsen er, at vise sagseksempler og opmærksomhedspunkter, der kan understøtte faglig refleksion og læring om behovet for at indhente oplysninger i sager om tab af erhvervsevne.

Det er vigtigt at holde for øje, at undersøgelsen alene omfatter hjemviste sager, hvor Ankestyrelsen vurderede, at oplysningsgrundlaget ikke var tilstrækkeligt.

I Ankestyrelsens klagesagsbehandling ser vi også sager, hvor sagens parter har bedt AES om at indhente yderligere oplysninger uden at AES har gjort det, og hvor Ankestyrelsen stadfæster AES' afgørelse, fordi Ankestyrelsen er enig i, at sagen kan afgøres på det foreliggende grundlag. Denne undersøgelses resultatet kan derfor ikke bruges til at konkludere at AES generelt ikke følger anmodninger fra sagens parter, eller at de i alle tilfælde bør indhente de oplysninger, som sagens parter beder om.

HOVEDRESULTATER

Typer af manglende oplysninger

Manglende oplysninger i forhold til tilskadekomnes helbredsmæssige situation

Den hyppigst forekommende type af manglende oplysninger, i de 85 undersøgte hjemviste sager, er lægelige oplysninger. De er mangelfulde i 58 sager.

Undersøgelsen viser ikke et generelt mønster for, hvilke slags lægelige oplysninger, der mangler i sagerne. I nogle sager mangler der journaloplysninger fra tilskadekomnes praktiserende læge for en konkret periode. En sådan periode kan være både før eller efter arbejdsskaden. I andre sager har tilskadekomne modtaget behandlinger hos andre læger, hospitaler, fysioterapeuter, kiropraktorer mv., som der er behov for at indhente oplysninger fra.

Undersøgelsen viser, at lidt over halvdelen af de 85 sager, indeholder problemstillinger om konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme hos tilskadekomne, og er hjemvist på grund af manglende lægelige oplysninger. Når der ikke er indhentet tilstrækkelige lægelige oplysninger, er det særligt spørgsmålet om fradrag eller årsagssammenhæng, som vi ikke kan vurdere.

I 19 ud af 85 sager vedrører problemstillingen spørgsmålet om årsagssammenhæng, hvor der manglende lægelige oplysninger. De manglende lægelige oplysninger vedrører enten konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme, eller omfanget af følgerne efter arbejdsskaden.

I 34 ud af de 85 sager vedrører problemstillingen spørgsmålet om fradrag. I omkring halvdelen af de 34 sager, har tilskadekomne efter en arbejdsskade, som har givet en fysisk personskade, også udviklet psykiske gener.

Undersøgelsen viser samlet set, at Ankestyrelsen i de gennemgåede sager stiller større krav til bevisvurderingen, herunder større krav til dokumentationen, end AES har gjort. Ankestyrelsen vurderer, at der er behov for, at flere oplysningskilder understøtter vurderingen af årsagssammenhængen eller vurderingen af, hvorvidt der skal foretages fradrag.

Manglende oplysninger i forhold til tilskadekomnes erhvervsmæssige situation

I 16 ud af de 85 sager mangler der oplysninger om de erhvervsmæssige forhold i form af manglende oplysninger om tilskadekomnes indkomst eller indtjeningsevne forud for eller efter arbejdsskaden.

Undersøgelsen viser ikke et mønster i forhold til bestemte typer af erhvervsmæssige oplysninger. Det er eksempelvis ikke konsekvent er den seneste lønseddel som mangler, eller en særlig type oplysninger fra nuværende eller tidligere arbejdsgiver. Det er forskellige konkrete oplysninger om eksempelvis tilskadekomnes arbejdsopgaver før og efter arbejdsskaden, herunder evt. skånehensyn, ændringer i arbejdsopgaver, timetal eller lønforhold der mangler i sagerne. Der er tale om mere uddybende oplysninger, end hvad der fremgår af svar på de første spørgeskemaer, som AES sender til tilskadekomne, om de arbejdsmæssige forhold.

Tilskadekomnes erhvervsmæssige situation på AES' afgørelsestidspunkt

I 55 af de gennemgåede hjemviste sager er tilskadekomne enten sygemeldt (helt eller delvist) eller har genoptaget et arbejde på tidspunktet for AES afgørelse om tab af erhvervsevne. Det er særligt denne gruppe sager, at det har været nødvendigt at indhente yderligere oplysninger.

Det drejer sig særligt om oplysninger, som kan belyse omfanget af konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme, eller oplysninger, som knytter sig til tilskadekomnes konkrete arbejdsforhold før og efter arbejdsskaden

På hvilket tidspunkt i sagsforløbet opstod manglen på oplysninger

Når Ankestyrelsen hjemviser en sag på grund af manglende oplysninger i de gennemgåede sager, er det oftest et udtryk for, at disse oplysninger burde være indhentet, før AES traf afgørelse.

Dette gælder dog ikke de sager, hvor Ankestyrelsen modtager helt nye oplysninger, som ændrer grundlaget for vurderingen.

I 73 af sagerne har de manglende oplysninger kun betydning for den afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne, som Ankestyrelsen hjemviser. Dette betyder, at der som

udgangspunkt ikke har været tidligere afgørelser om anerkendelse, varigt mén og tab af erhvervsevne, som påvirkes af de manglende oplysninger. Kun i ganske få sager burde de manglende oplysninger have været indhentet på et tidligere tidspunkt under AES' sagsbehandling.

I tre ud af de 85 sager, har Ankestyrelsen modtaget nye oplysninger efter AES' afgørelse. De nye oplysninger nødvendiggør, at der indhentes yderligere oplysninger, og Ankestyrelsen hjemviser på den baggrund sagerne til AES.

Genvurderingsafgørelser

I 19 af sagerne har AES truffet en genvurderingsafgørelse. Vi fremhæver disse sager, fordi det medfører en unødigt lang sagsbehandlingstid, når AES træffer en afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne, og efter klage fra en part træffer en genvurderingsafgørelse, som også bliver påklaget. I fem ud af de 19 sager indhenter AES ikke yderligere oplysninger forud for genvurderingsafgørelsen. I de øvrige 14 sager indhenter AES oplysninger forud for genvurderingsafgørelsen, men der er ikke indhentet tilstrækkelige oplysninger.

Sager, hvor sagens parter beder om, at der indhentes yderligere oplysninger

I 19 ud af de 85 gennemgåede sager beder en af sagens parter AES om at indhente yderligere oplysninger.

I de fleste af de sager, hvor en af parterne mener, at der skal indhentes yderligere oplysninger, indeholder sagen en problemstilling, om hvorvidt forudbestående eller konkurrerende sygdomme er årsagen til dele af, eller hele tilskadekomnes erhvervsevnetab.

Ved hjemvisningen af de 18 sager, hvor AES ikke har efterkommet ønsket fra en af sagens parter, beder Ankestyrelsen AES om at indhente de samme oplysninger, som den pågældende part beder om.

Inddragelse af lægekonsulent

Undersøgelsen viser, at Ankestyrelsen inddrager lægekonsulenter i højere grad end AES i de gennemgåede sager. Undersøgelsen viser endvidere, at Ankestyrelsen særligt inddrager lægekonsulenter i sager, hvor problemstillingen vedrører spørgsmålet om fradrag. Svarene fra lægekonsulenterne bidrager til vurderingen af, om sagen er tilstrækkeligt oplyst og til vurderingen af funktionsbegrænsninger, skånehensyn samt årsagssammenhængen og spørgsmålet om fradrag.

AES har inddraget en lægekonsulent i to af de gennemgåede sager. Ankestyrelsen har inddraget lægekonsulent i 21 af de gennemgåede sager. Disse 21 sager har hovedsageligt handlet om konkurrerende eller forværret forudbestående sygdomme, og der har derfor manglet oplysninger om dette.

Det er således sager, som indeholder problemstillinger vedrørende spørgsmålet om fradrag eller årsagssammenhæng mellem den anerkendte arbejdsskade og erhvervsevnetabet. Dette er dog ikke ensbetydende med, at inddragelse af en lægekonsulent er nødvendigt i alle sager, som indeholder en problemstilling med konkurrerende eller forværede forudbestående sygdomme. Hvis det tydeligt fremgår af sagens oplysninger, om der er grundlag for at foretage fradrag og i givet fald i hvilket omfang, er inddragelse af lægekonsulent ikke påkrævet.

BOKS: ANBEFALINGER

- AES skal være opmærksomme på, at indhente tilstrækkelig lægelige oplysninger i sager, hvor tilskadekomne har konkurrerende eller forudbestående sygdomme, som eventuelt er forværret. Sagen skal være nødvendigt oplyst til, at der kan træffes en korrekt afgørelse. Det er således ikke nødvendigvis tilstrækkeligt kun at indhente kommunale oplysninger i forbindelse med vurdering af spørgsmålet om fradrag eller årsagssammenhæng. Det kan være nødvendigt, at de kommunale oplysninger skal understøttes af andre oplysninger fra læge eller anden behandler.
- AES skal i sager, hvor der hos tilskadekomne er tilkommet psykiske gener, være særligt opmærksomme på at afklare, om de psykiske gener er en følge af arbejdsskaden, og om de er erhvervshindrende. Dette kan kræve indhentelse af yderligere lægelige oplysninger vedrørende de psykiske gener. AES skal i disse sager endvidere være særlige opmærksomme på, om der er behov for at inddrage en lægekonsulent.
- AES skal være særligt opmærksomme på at indhente tilstrækkelige oplysninger i sager, hvor tilskadekomne enten er sygemeldt eller har genoptaget et arbejde.
- AES bør være særligt opmærksomme på, om alle relevante oplysninger i sagen er indhentet, inden de træffer en genvurderingsafgørelse, da de ikke har mulighed for at genvurdere en genvurderingsafgørelse.
- AES skal være særligt opmærksomme på, om der er grundlag for at indhente de oplysninger, som én eller flere parter beder om, i sager, hvor der er spørgsmål om, hvorvidt en forudbestående eller konkurrerende sygdom kan være årsagen til hele eller dele af erhvervsevnetabet.
- AES bør overveje øget inddragelse af lægekonsulent i tilfælde, hvor der er konkurrerende eller forværret forudbestående sygdomme, som kan have indflydelse på tilskadekomnes erhvervsevne. Boks slut.

LÆSEVEJLEDNING

Ud over denne sammenfatning er rapporten inddelt i fire kapitler:

Kapitel 2 undersøger hvilke typer af oplysninger, der mangler i de 85 hjemviste sager, som indgår i undersøgelsen.

Kapitel 3 kigger nærmere på de sager, hvor én eller flere af sagens parter beder AES om at indhente yderligere oplysninger.

Kapitel 4 ser på anvendelse af lægekonsulenter i AES og Ankestyrelsen i de gennemgåede sager

Kapitel 5 undersøger, på hvilket tidspunkt i sagsforløbet manglen på oplysninger opstod, og om det var muligt for AES at indhente dem på det tidspunkt.

Kapitel 2: Typer af manglende oplysninger

I dette kapitel undersøger vi hvilke typer oplysninger, der mangler i de 85 hjemviste sager, som indgår i undersøgelsen. Vi ser på de forskellige typer af manglende oplysninger, for at afdække mulige opmærksomhedspunkter og for med afsæt heri at kunne give anbefalinger til AES.

SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER

Vedrørende manglende lægelige oplysninger:

- Den hyppigst forekommende type af manglende oplysninger, i de 85 undersøgte hjemviste sager, er lægelige oplysninger. De er mangelfulde i 58 sager.
- Når der ikke er indhentet tilstrækkelige lægelige oplysninger, er det særligt spørgsmålet om fradrag eller årsagssammenhæng, som Ankestyrelsen ikke kan vurdere.
- Der er 30 sager, hvor problemstillingen i klagen vedrører spørgsmålet om fradrag.
- I omkring halvdelen af de 30 sager, som indeholder en problemstilling om fradrag, skyldes det konkurrerende sygdomme i form af psykiske gener.
- Der er 13 sager, hvor problemstillingen i klagen vedrører spørgsmålet om årsagssammenhæng.

Vedrørende manglende erhvervmæssige oplysninger:

- Det er særligt i sager, hvor tilskadekomne er sygemeldt (helt eller delvist), samt sager, hvor tilskadekomne har genoptaget arbejdet, at det har været nødvendigt at indhente yderligere erhvervmæssige oplysninger.
- I 16 sager manglede der oplysninger om tilskadekomnes indkomst eller indtjeningssevne forud for eller efter arbejdsskaden.

Når der ikke er indhentet tilstrækkelige indkomstmæssige oplysninger, er det særligt spørgsmålet om tilskadekomnes indtjeningssevne før og efter arbejdsskaden, som Ankestyrelsen ikke kan vurdere.

- Undersøgelsen viser ikke et generelt mønster for hvilke slags lægelige eller erhvervmæssige oplysninger, der mangler i sagerne. Det vil sige, at det eksempelvis ikke konsekvent er oplysninger fra egen læge, som mangler, eller en særlig type oplysninger fra nuværende eller tidligere arbejdsgiver.

BOKS: ANBEFALINGER

- AES skal være opmærksomme på, at indhente tilstrækkelig lægelige oplysninger i sager, hvor tilskadekomne har konkurrerende eller forudbestående sygdomme, som eventuelt er forværret. Sagen skal være nødvendigt oplyst til, at der kan træffes en

korrekt afgørelse. Det er således ikke nødvendigvis tilstrækkeligt kun at indhente kommunale oplysninger i forbindelse med vurdering af spørgsmålet om fradrag eller årsagssammenhæng. Det kan være nødvendigt, at de kommunale oplysninger skal understøttes af andre oplysninger fra læge eller anden behandler.

- AES skal i sager, hvor der hos tilskadekomne er tilkommet psykiske gener, være særligt opmærksomme på at afklare, om de psykiske gener er en følge af arbejdsskaden, og om de er erhvervshindrende. Dette kan kræve indhentelse af yderligere lægelige oplysninger vedrørende de psykiske gener. AES skal i disse sager endvidere være særlige opmærksomme på, om der er behov for at inddrage en lægekonsulent.
- AES skal være særligt opmærksomme på at indhente tilstrækkelige oplysninger i sager, hvor tilskadekomne enten er sygemeldt eller har genoptaget et arbejde. Boks slut.

De sager, der indgår i undersøgelsen, er dem, hvor AES senest har truffet afgørelse forud for undersøgelsens igangsættelse. Alle sager er behandlet og afgjort i Ankestyrelsen i 2021.

I nedenstående tabel 2.1 er en oversigt over, hvilke skønsmæssige vurderinger, som Ankestyrelsen ikke kunne vurdere, fordi der manglede oplysninger.

I hovedparten af de 68 af sager, hvor vi ikke kunne vurdere spørgsmålet om fradrag, årsagssammenhæng samt skånebehov/funktionsbegrænsninger, manglende der lægelige oplysninger.

I 16 af sagerne var det indtægten enten før eller efter skaden, som gjorde, at det ikke var muligt at vurdere indtjeningsevnen før og efter arbejdsskaden. I disse tilfælde mangler der oplysninger om de erhvervmæssige forhold.

TABEL 0.1 HVORFOR VURDERER ANKESTYRELSEN, AT OPLYSNINGERNE SKULLE INDHENTES?

Vurdering	Procent	Antal sager
Vi kunne ikke vurdere fradrag	40,0	34
Vi kunne ikke vurdere indtægten forud for skaden	8,2	7
Vi kunne ikke vurdere indtægten efter skaden	7,1	6
Vi kunne ikke vurdere indtjeningsevnen forud for skaden	3,5	3
Vi kunne ikke vurdere skånebehovene/funktionsbegrænsningerne	11,8	10
Vi kunne ikke vurdere årsagssammenhængen	28,2	24
Andet	1,2	1
I alt	100	85

Kilde: Ankestyrelsen 2022

GENERELT OM LÆGELIGE OPLYSNINGER

Lægelige oplysninger belyser omfanget af følgerne efter arbejdsskaden, og er nødvendige i forbindelse med vurderingen af, om følgerne efter arbejdsskaden har medført en nedsat erhvervsevne.

I situationer, hvor tilskadekomne har konkurrerende sygdomme, herunder forudbestående sygdomme, som har udviklet sig efter arbejdsskaden, kan det være nødvendigt at indhente lægelige oplysninger om disse sygdomme. Det skyldes, at det må afklares, om disse sygdomme har indflydelse på tilskadekomnes erhvervsevne. Det har betydning for vurderingen af spørgsmålet om årsagssammenhæng mellem den anerkendte arbejdsskade og tilskadekomnes erhvervsevnetab. Det har også betydning for spørgsmålet om, hvorvidt der er grundlag for at foretage fradrag. Herudover har det betydning i tilfælde, hvor det skal afklares, om tilskadekomne havde en nedsat erhvervsevne forud for den anerkendte arbejdsskade.

Undersøgelsen viser, at i lidt over halvdelen af de 85 sager har den tilskadekomne konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme, som der mangler tilstrækkelige lægelige oplysninger om.

Undersøgelsen viser ikke et generelt mønster for hvilke slags lægelige oplysninger, der mangler i sagerne. I forbindelse med hjemvisningen af de enkelte sager, foretager vi en konkret vurdering.

I nogle sager mangler der journaloplysninger fra tilskadekomnes praktiserende læge for en konkret periode. En sådan periode kan være både før eller efter arbejdsskaden. I andre sager har tilskadekomne modtaget behandlinger hos andre læger, hospitaler, fysioterapeuter, kiropraktorer mv., som der er behov for at indhente oplysninger fra.

Herudover er der sager, hvor vi vurderer, at der er behov for, at AES indhenter en speciallægeerklæring med henblik på belysning af de aktuelle genes omfang eller udvikling af nogle konkrete gener. Det kan både være gener som følge af arbejdsskaden, men også konkurrerende eller forudbestående gener, som eventuelt har udviklet sig.

Som det fremgår af tabel 2.1, så vurderer vi i 58 af de gennemgåede hjemviste sager, at AES skal indhente yderligere lægelige oplysninger. Det drejer det sig om de 34 sager, hvor vi ikke kunne vurdere spørgsmålet om fradrag i erhvervsevnetabet samt de 24 sager, hvor vi ikke kunne vurdere spørgsmålet om årsagssammenhæng mellem arbejdsskaden og erhvervsevnetabet.

I de 24 sager, hvor vi ikke kunne vurdere spørgsmålet om årsagssammenhæng, vedrører 19 sager en lægelig problemstilling om årsagssammenhæng. Fem sager vedrører manglende oplysninger om omfanget af tilskadekomnes skånebehov, og i én enkelt sag af de fem sager vurderer vi, at der også mangler indtægtsmæssige oplysninger, ud over de lægelige oplysninger.

MANGLENDE LÆGELIGE OPLYSNINGER I FORHOLD TIL SPØRGSMÅLET OM ÅRSAGSSAMMENHÆNG

I de 24 sager, som vedrører problemstillingen om årsagssammenhæng, er der forskellige forklaringer på, hvorfor vi ikke kan vurdere årsagssammenhængen mellem den anerkendte arbejdsskade og tilskadekomnes erhvervsevnetab. Det er derfor også forskellige typer af oplysninger, som vi beder AES om at indhente. Der er dog i denne gruppe en meget klar overvægt af sager, som mangler lægelige oplysninger. Ud af de 24 sager, vurderer vi, at der i 19 sager mangler lægelige oplysninger.

I de 19 sager, hvor der mangler lægelige oplysninger om årsagssammenhæng, handler det både om konkurrerende sygdomme og forudbestående sygdomme, herunder forværring af forudbestående sygdom. Det handler også om, hvorvidt erhvervsevnen var nedsat forud for arbejdsskaden, og om omfanget af skånehensyn som følge af arbejdsskaden.

De forskellige typer af manglende oplysninger i denne gruppe sager er et udtryk for, at det er komplekse sager, som indeholder flere forskellige problemstillinger. Det giver samtidig et billede af, at når problemstillingen vedrører spørgsmålet om årsagssammenhæng, er der ikke en entydig tendens til hvilke oplysninger, der skal indhentes i sagerne.

Hvornår noget er tilstrækkeligt oplyst, er altid en konkret vurdering. I de 85 undersøgte sager stiller Ankestyrelsen dog større krav til bevisvurderingen, herunder større krav til dokumentationen, end AES har gjort. Dette ses fx ved, at oplysninger om mulige konkurrerende sygdomme eller forværring af forudbestående sygdomme i de kommunale akter i sagerne skal understøttes af oplysninger fra læge eller anden behandler før spørgsmålet om årsagssammenhæng eller fradrag kan vurderes. Dette er illustreret gennem de præsenterede eksempler.

Nedenstående eksempel 1 illustrerer en situation, hvor det - ud over yderligere lægelige oplysninger - også er nødvendigt at indhente yderligere erhvervsmæssige oplysninger. Eksemplet illustrerer endvidere, at sagerne ofte er komplekse, og at det derfor er en meget konkret vurdering, hvad der skal indhentes i de enkelte tilfælde.

Boks: Sagseksempel 1: Ikke tilstrækkelige oplysninger til at vurdere spørgsmålet om årsagssammenhæng samt omfanget af et eventuelt erhvervsevnetab.

En tilskadekomne, som på skadestidspunktet er under uddannelse til pædagog, kommer til skade, hvor hun får et brud på højre ankel

Den 16. november 2015 træffer AES afgørelse om anerkendelse af brud på højre ankel. Det varige mén fastsættes til 8 procent, da tilskadekomne har daglige smerter og nedsat bevægelighed. Derudover træffer AES også afgørelse om afslag på tab af erhvervsevne, da tilskadekomne har genoptaget sit arbejde efter kort tids sygemelding.

Den 21. september 2017 anmoder tilskadekomne om genoptagelse af spørgsmålet om erstatning for tab af erhvervsevne. Hun oplyser i den forbindelse, at hun er på barsel.

AES sender et spørgeskema til tilskadekomne og hendes arbejdsgiver. Arbejdsgiver oplyser imidlertid, at de ikke kan svare på spørgsmålene, da enheden er overgået til X Kommune. AES forsøger ikke yderligere at skaffe oplysninger om tilskadekomnes løn- og ansættelsesforhold hos arbejdsgiver.

Tilskadekomne oplyser i sin spørgeskemabesvarelse, at hun ikke længere kan holde til at arbejde 37 timer om ugen. Hun arbejder kun 20 timer om ugen og har stillesiddende arbejdsopgaver. Herudover modtager hun dagpenge svarende til 17 timer om ugen.

Tilskadekomne oplyser også, at hun den 1. august 2016 er ophørt i det arbejde, som hun havde på skadestidspunktet, idet hendes kontrakt udløb.

I et nyt spørgeskema oplyser tilskadekomne, at hun nu er ansat som vikar i en børnehave med en ugentlig arbejdstid på 30 timer. Der bliver ikke taget øvrige skånehensyn til hende ud over den nedsatte arbejdstid. Hun oplyser samtidig, at hendes indtægt nu er lavere. AES indhenter desuden en opdateret journal fra egen læge.

Den 1. juli 2020 træffer AES afgørelse om, at tilskadekomne er berettiget til et varigt erhvervsevnetab på 15 procent. Erhvervsevnetabets størrelse fastsættes på baggrund af en lønnedgangsberegning. Da tilskadekomne var under uddannelse på skadestidspunktet, foretager AES en skønsmæssig vurdering af den indtægt, tilskadekomne ville have haft, såfremt hun ikke var kommet til skade. Den indtægt sammenligner de med tilskadekomnes indtægt i oktober 2019. Beregningen viser en lønnedgang svarende til 15 procent.

Forsikringsselskabet klager over afgørelsen. De anfører blandt andet, at der i sagen mangler oplysninger fra tilskadekomnes tidligere arbejdsgiver om, hvornår tilskadekomne går ned til en ugentlig arbejdstid på 20 timer samt årsagen hertil. Forsikringsselskabet mener endvidere, at det nærmere skal undersøges, hvorfor tilskadekomne i den efterfølgende ansættelse kun er ansat med en ugentlig arbejdstid på 30 timer. De anfører også, at tilskadekomnes aktuelle indtægt ikke bør beregnes alene på en enkelt måned i 2019, men derimod på baggrund af indtægten i hele 2019.

AES indhenter som led i genvurderingen oplysninger fra den arbejdsgiver, hvor tilskadekomne var ansat med en ugentlig arbejdstid på 30 timer. Denne arbejdsgiver oplyser, at tilskadekomne var ansat i en deltidsstilling fra den sociale normeringspulje. Stillingen var tidsbegrænset.

Den 14. september 2020 træffer AES en genvurderingsafgørelse, hvor de vurderer, at tilskadekomne ikke er berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne. AES fortager en ny lønnedgangsberegning, hvor tilskadekomnes aktuelle indtægt beregnes på baggrund af indtægten i hele 2019. Beregningen viser en lønnedgang svarende til 5 procent, hvorfor tilskadekomne ikke er berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne.

Tilskadekomne klager over afgørelsen. Hun anfører i klagen, at den indtægt, som AES skønsmæssigt har vurderet, hun kunne have, såfremt arbejdsskaden ikke var sket, ikke er retvisende. Tilskadekomne henviser til, at indtægten vurderes på baggrund af et gennemsnit af, hvad en nyuddannet pædagog kan tjene i henholdsvis kommunalt og privat regi. Der er således ikke taget højde for lokale forhold som særlige tillæg. Herudover mener tilskadekomne, at hendes feriepenge ikke skal medregnes i indtægten for 2019, idet hun ikke har afholdt ferie, fordi hun forlængede sin barsel.

Den 27. april 2021 hjemviser Ankestyrelsen spørgsmålet om erstatning for tab af erhvervsevne. Vi vurderer, at der ikke er tilstrækkelige oplysninger til, at vi kan vurdere, om der er årsagssammenhæng mellem den anerkendte arbejdsskade og tilskadekomnes eventuelle erhvervsevnetab. Vi beder AES om at indhente en speciallægeerklæring, som kan belyse tilskadekomnes følger efter arbejdsskaden samt omfanget af hendes skånebehov. Herudover beder vi AES om at indhente yderligere oplysninger fra tidligere arbejdsgivere om årsagen til den nedsatte arbejdstid samt om der i øvrigt blev taget skånehensyn. Boks slut.

Ankestyrelsens vurdering af sagen

Eksemplet illustrerer en situation, hvor der er tvivl om omfanget af tilskadekomnes funktionsnedsættelse som følge af arbejdsskaden sammenholdt med hendes tidligere arbejde som pædagog. Det varige mén blev fastsat på baggrund af en funktionsattest, som indeholder mere sparsomme oplysninger end en speciallægeerklæring. Tilskadekomne er nu uddannet pædagog, og der kan således godt være muligheder for, at hun kan opretholde et fuldtidsarbejde inden for denne branche samtidig med, at hendes skånebehov er opfyldt. Derfor vurderer vi, at det er nødvendigt, at AES indhenter en speciallægeerklæring, for at få omfanget af tilskadekomnes skånebehov som følge af arbejdsskaden bedre belyst. Der er ikke tilstrækkelige oplysninger til at kunne vurdere dette på baggrund af journaloplysninger fra egen læge og en funktionsattest. Herudover kan der også konkret være sket helbredsmæssige ændringer, som påvirker tilskadekomnes erhvervsevne flere år efter, arbejdsskaden er sket.

Herudover vurderer vi også, at der skal indhentes yderligere oplysninger fra tilskadekomnes tidligere arbejdsgivere om årsagen til, at hun arbejdede på nedsat tid. Der mangler endvidere oplysninger fra arbejdsgiverne om, hvorvidt der blev taget andre skånehensyn, og hvilke, i forbindelse med tilskadekomnes konkrete arbejdsopgaver. Disse oplysninger skal belyse, om tilskadekomne havde forudbestående helbredsmæssige gener, som medførte en nedsat erhvervsevne forud for arbejdsskaden. I sagen var der således flere problemstillinger, som betød, at der på de foreliggende oplysninger i sagen var tvivl om spørgsmålet om årsagssammenhæng.

MANGLENDE LÆGELIGE OPLYSNINGER I FORHOLD TIL SPØRGSMÅLET OM FRADRAG

I alle de 34 sager, som vedrører problemstillingen om fradrag, mangler der lægelige oplysninger om, omfanget af de konkurrerende eller forværrede forudbestående gener, samt om de giver anledning til yderligere nedsættelse af erhvervsevnen.

Det er en konkret vurdering, når der tages stilling til, om der er grundlag for helt eller delvist at foretage fradrag i en erstatning for tab af erhvervsevne. Der kan alene foretages fradrag i de tilfælde, hvor hele eller dele af tilskadekomnes erhvervsevnetab med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end den anerkendte arbejdsskade.

For at kunne foretage en korrekt vurdering, skal sagen indeholde tilstrækkelige lægelige oplysninger til, at arbejdsskademyndigheden kan vurdere;

- hvilke konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme, der er til stede hos den tilskadekomne, samt omfanget af disse sygdomme
- om de konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme er en medvirkende årsag til tilskadekomnes nedsatte erhvervsevne, herunder om sygdommen giver funktionsbegrænsninger og skånehensyn ud over funktionsbegrænsningerne og skånehensynene som følge af arbejdsskaden, og
- om de pågældende konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end den anerkendte arbejdsskade.

Oplysninger om konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme og funktionsbegrænsningerne som følge heraf fremgår som regel af tilskadekomnes kommunale sag, i de tilfælde, hvor tilskadekomne er i et forløb hos kommunen. Har tilskadekomne være arbejdsprøvet eller gennemgået en anden form for afklaring, vil kommunen ofte beskrive, hvilke skånebehov tilskadekomnes samlede helbredsmæssige tilstand medfører. Oplysningerne fra arbejdsprøvninger og lignende er vigtige i forhold til vurderingen af tab af erhvervsevne og spørgsmålet om fradrag. AES indhenter de kommunale oplysninger, og denne type af oplysninger har ikke manglet i sagerne.

De kommunale oplysninger er imidlertid ikke altid tilstrækkelige til, at bevisbyrden for at foretage fradrag i tilstrækkelig grad er løftet. Derfor kan det være nødvendigt også at indhente yderligere lægelige oplysninger, som kan støtte op om kommunens vurderinger om skånebehov. Nedenstående eksempel 2 belyser denne problemstilling. Det er ligeledes vigtigt at være opmærksom på, om der kan være sammenfald mellem de skånebehov, som følgerne efter arbejdsskaden medfører, og de skånebehov, som en konkurrerende eller forværret forudbestående sygdom medfører. Dette kan have betydning for, om der er tilstrækkeligt grundlag for at foretage et fradrag samt størrelsen af et fradrag.

Det er de lægelige oplysninger, som kan afklare omfanget af en konkurrerende eller en forværret forudbestående sygdom, samt om den pågældende sygdom med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end den anerkendte arbejdsskade. De lægelige oplysninger kan også belyse, om de pågældende sygdomme er en medvirkende årsag til tilskadekomnes nedsatte erhvervsevne.

Sager, som indeholder en problemstilling om spørgsmålet om fradrag, er ofte komplicerede sager. I 16 ud af de 34 sager, hvor vi ikke kan vurdere spørgsmålet om fradrag, er den tilskadekomne helt eller delvist sygemeldt. På dette tidspunkt er tilskadekomne som regel ikke fuldt ud erhvervsmæssig afklaret, men vil ofte være i et kommunalt forløb. Kommunen kan have iværksat afklaringsforløb, men der er også sager, hvor der endnu ikke er iværksat virksomhedspraktik, arbejdsprøvning eller andre erhvervsmæssige tiltag, som kan afklare omfanget af tilskadekomnes nedsatte erhvervsevne. På dette tidspunkt i forløbet er det derfor også en vanskelig vurdering, som skal foretages, når der er konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme, som kan have en indvirkning på tilskadekomnes nedsatte erhvervsevne.

I disse situationer kan det være nødvendigt at indhente yderligere lægelige oplysninger.

Undersøgelsen har ikke vist et mønster i, hvad det er for nogle lægelige oplysninger, der oftest mangler i disse komplicerede sager. Vi bemærker imidlertid, at AES bør være særligt opmærksom på, at oplysningsgrundlaget er tilstrækkeligt til, at der kan foretages en vurdering af både tilskadekomnes funktionsbegrænsninger, som følge af arbejdsskaden, samt eventuelle konkurrerende eller forværret forudbestående gener. Det er således en konkret vurdering i den enkelte sag, hvilke lægelige oplysninger, der skal indhentes. Det kan være journal fra egen læge eller anden behandler. Det kan også være en speciallægeerklæring.

BOKS: SAGSEKSEMPEL 2. IKKE TILSTRÆKKELIGE LÆGELIGE OPLYSNINGER TIL AT VURDERE SPØRGSMÅLET OM FRADRAG.

En truckfører kommer til skade, da vedkommende den 16. maj 2017 blev ramt af en tung genstand på 10-15 kilo i nakken.

Den 29. oktober 2018 træffer AES afgørelse om anerkendelse af brud i nakken. Ved samme afgørelse bliver méngraden vurderet til 10 procent.

Det fremgår af funktionsattesten, at tilskadekomne er sygemeldt fra skadedatoen og frem til oktober 2017. Tilskadekomne har telefonisk oplyst, at han formåede at komme op på 30 timer om ugen, som forud for arbejdsskaden, men at det er i anden afdeling, som efterfølgende blev lukket ned. Tilskadekomne kunne ikke opretholde de 30 timer, da han kom tilbage til de almindelige opgaver, og arbejdsgiver kunne ikke finde de rette opgaver til ham. Tilskadekomne blev derfor opsagt fra november 2018.

Den 15. april 2019 træffer AES afgørelse om midlertidigt tab af erhvervsevne på 30 procent. Tilskadekomne modtager på dette tidspunkt arbejdsløshedsdagpenge. Der bliver ikke foretaget et fradrag ved denne afgørelse.

Ved revision af tab af erhvervsevne oplyser tilskadekomne, at han er blevet sygemeldt og aktuelt er på sygedagpenge. Det fremgår af de kommunale akter, at tilskadekomne har slidigt i hoften, og at tilskadekomne gennem flere år har haft hoftesmerter. Det fremgår også af de kommunale akter, at tilskadekomne i sommeren 2019 oplever tiltagende smerter i hoften, og har fået begrænset gangdistance, har svært ved at varetage daglige gøremål, samt problemer med at sidde.

AES træffer den 21. juli 2020 midlertidig afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne, hvor de skønsmæssigt fastsætter det samlede erhvervsevnetab til 60 procent, mens tilskadekomne er på sygedagpenge. De foretager samtidig fradrag svarende til halvdelen på grund af tilskadekomnes hoftesmerter. Erhvervsevnetabet som følge af arbejdsskaden fastsættes herefter til 30 procent.

Tilskadekomnes fagforbund klager over afgørelsen og anfører, at tilskadekomnes hoftesmerter ikke er forværret siden 2015, og at tilskadekomne aldrig har været sygemeldt på grund af sine hoftesmerter.

Den 15. februar 2021 hjemviser vi spørgsmålet om erstatning for tab af erhvervsevne. Vi vurderer, at der ikke er tilstrækkelige oplysninger til, at vi kan vurdere, om der er grundlag for at foretage et fradrag i tilskadekomnes tab af erhvervsevne. Vi beder AES om at indhente en speciallægeerklæring, som kan belyse tilskadekomnes gener. Derudover beder vi AES om at indhente fuld journal fra egen læge fra 2014 og frem. Boks slut.

Ankestyrelsens vurdering af sagen

Vi vurderer, at de kommunale oplysninger om tilskadekomnes konkurrerende hoftesmerter ikke er tilstrækkelige til at vurdere, om der er grundlag for at foretage et fradrag i tilskadekomnes tab af erhvervsevne. Eftersom det fremgår af de kommunale oplysninger, at tilskadekomne netop har haft hoftesmerter i mange år, er der grundlag for at undersøge, om disse gener er forværret samt omfanget af generne.

De manglende lægelige oplysninger skal belyse om tilskadekomnes hoftesmerter er forværret, samt om de er blevet funktionsbegrænsende. Når disse forhold er tilstrækkeligt belyst, kan der foretages en korrekt vurdering af, om der er grundlag for at foretage fradrag, og i givet fald hvor stor en del af det samlede erhvervsevnetab, fradraget skal udgøre.

Dette er således et eksempel på, at det kan være nødvendigt at indhente oplysninger fra flere kilder, for at kunne løfte bevisbyrden for at foretage fradrag i erstatningen for tab af erhvervsevne.

MANGLENDE LÆGELIGE OPLYSNINGER OM TILSKADEKOMNES PSYKISKE GENER

I omkring halvdelen af de sager, hvor vi ikke kan vurdere spørgsmålet om fradrag, har tilskadekomne efter en arbejdsskade, som har givet en fysisk personskade, også udviklet psykiske gener.

Det er en vanskelig vurdering, om tilskadekomnes efterfølgende psykiske gener skyldes den anerkendte arbejdsskade, selvom denne er af fysisk karakter, eller om de psykiske gener med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end den anerkendte arbejdsskade. I sådanne situationer kan det være nødvendigt at inddrage en lægekonsulent. Se også kapitel 5 om inddragelse af lægekonsulent.

Vi kan som udgangspunkt ikke foretage en vurdering af, om tilskadekomnes funktionsbegrænsninger, som følge af psykiske gener, er en følge af arbejdsskaden, eller med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold, alene på baggrund af kommunale oplysninger. De kommunale akter kan godt danne grundlag for en vurdering af, om der er skånebehov som følge af psykiske gener, men årsagssammenhængen til arbejdsskaden kræver ofte relevante lægelige oplysninger.

AES skal være opmærksomme på, at indhente tilstrækkelige oplysninger til, at det kan vurderes, hvad tilskadekomnes psykiske gener består af, hvornår de er opstået, hvordan de har udviklet sig og mulige årsager hertil. Herunder om der eventuelt er stillet en egentlig diagnose, om der er tale om forbigående psykiske gener, eller om de er varige. Endeligt skal oplysningerne også være tilstrækkelige til, at det kan vurderes, om de pågældende psykiske gener i sig selv udgør et yderligere skånebehov ud over de skånebehov, som arbejdsskaden medfører.

Ovenstående oplysninger kan søges afklaret ved fx at indhente egen læges journal, journal fra psykolog, journal fra psykiater eller andre relevante behandlere. Hvis dette ikke giver en tilstrækkelig afklaring, kan det overvejes at indhente en speciallægeerklæring.

Nedenstående eksempel 3 belyser problemstillingen om psykiske gener i en sag, hvor tilskadekomne ved arbejdsskaden blandt andet fik smerter i lænderyggen.

Boks: Sagseksempel 3: Ikke tilstrækkelige LÆGELIGE oplysninger til at vurdere spørgsmålet om FRADRAG.

En svejser kommer til skade, da han den 31. august 2017 falder tre meter ned fra et stillads og får smerter i lænderyggen og højre 5. finger. Tilskadekomne arbejder videre, men sygemelder sig en uge efter. Tilskadekomne tilkendes førtidspension fire år efter arbejdsskaden på grund af psykiske gener og følgerne efter arbejdsskaden.

AES har i sagsforløbet indhentet fire speciallægeerklæringer fra hhv. Arbejds- og Miljømedicinsk klinik, speciallæge i neurologi og to fra speciallæge i ortopædkirurgi. Det fremgår af den ene speciallægeerklæring, at tilskadekomne har fået symptomer på depression som følge af arbejdsskaden, men at vedkommende ikke er i behandling herfor. Derudover fremgår det af to af erklæringerne, at tilskadekomne har psykosociale problemer og har været i en svær psykisk presset situation. Der er dog ingen oplysninger om, at tilskadekomne på daværende tidspunkt har varige psykiske gener.

AES indhenter oplysninger fra egen læge vedrørende ryg, ankel, fod, arm, hånd, ben, hofte/bækken/balle og skulder. Derudover beder AES om fuld journal fra fysioterapi.

Den 13. marts 2020 træffer AES afgørelse om anerkendelse af smerter i lænderyggen og en del af smerterne i højre 5. finger. Ved samme afgørelse bliver méngraden vurderet til 12 procent, hvor der fastsættes 10 procent for ryggener, og et mindre tillæg for smerter i 5. finger.

Tilskadekomne klager over afgørelsen om varigt mén, da vedkommende ikke kan vende tilbage til arbejdsmarkedet og ikke har kunne arbejde de seneste tre år, hvorfor han mener, at ménvurderingen er for lav. Samtidig klager forsikringssselskabet over anerkendelsen og henviser til, at arbejdsgiver ikke har kendskab til hændelsen, samt at der ikke er dokumenteret gener fra lænden i tidsmæssig sammenhæng med skadestidspunktet.

Den 21. december 2020 træffer Ankestyrelsen afgørelse om anerkendelse af smerter fra lænderyggen med udstråling til højre ben samt en del af generne fra højre 5. finger. Ved samme afgørelse fastsætter Ankestyrelsen méngraden til 12 procent.

Derefter indhenter AES de kommunale oplysninger. Det fremgår af et møde ved rehabiliteringsteamet, at egen læge har angivet, at tilskadekomne har PTSD. Tilskadekomne oplyser til rehabiliteringsteamet, at tilskadekomne ikke har kendskab til PTSD, men oplyser, at hvis tilskadekomne tænker tilbage på ting, der skete i fortiden, så får tilskadekomne dårlige tanker og mareridt. Derudover fremgår det af en lægeattest i de kommunale akter, at tilskadekomne formentligt ved hjælp af sit arbejde har holdt sine psykiske belastninger nede i mange år. Efter arbejdsskaden, problemer i privatlivet og økonomiske udfordringer formår tilskadekomne ikke at klare hverdagen eller et praktikforløb. Det fremgår også af journaloplysninger, som er omtalt i de kommunale akter, at tilskadekomne har symptomer på PTSD.

AES indhenter ikke yderligere lægelige oplysninger, men alene oplysninger fra eIndkomst samt spørgeskema om job og løn.

Den 18. marts 2021 træffer AES afgørelse om ret til erstatning for tab af erhvervsevne på 60 procent. Der bliver ikke fastsat et samlet tab af erhvervsevne, men det fremgår af afgørelsen,

at 1/3 af tilskadekomnes gener med overvejende sandsynlighed skyldes tilskadekomnes psykiske- og kognitive gener.

Forsikringssselskabet klager over denne afgørelse. De anfører, at tilskadekomne efter arbejdsskaden har udviklet en omfangsrig psykisk lidelse, som er den primære årsag til, at tilskadekomne ikke har været i nogen form for kommunal afklaring. Forsikringssselskabet mener, at tilskadekomne bør kunne tjene 250.000 kroner med arbejdsskadens følger og dermed alene har et tab af erhvervsevne på 35 procent.

Ved afgørelse af 27. august 2021 hjemviser Ankestyrelsen spørgsmålet om tab af erhvervsevne. Ankestyrelsen vurderer, at der mangler lægelige oplysninger, som kan belyse tilskadekomnes psykiske helbredstilstand. Ankestyrelsen anfører, at der bør indhentes fuld journal fra egen læge samt en psykiatrisk speciallægeerklæring. Boks slut.

Ankestyrelsens vurdering af sagen

Vi vurderer, at det fremgår tydeligt af de kommunale oplysninger, at tilskadekomne har psykiske gener, hvilket giver anledning til at oplyse sagen yderligere.

Der er ikke nogle lægelige oplysninger i sagen, som nærmere beskriver de psykiske gener. Omfanget af generne er således ikke lægeligt belyst, og der er heller ikke oplysninger om, hvorvidt tilskadekomne reelt har PTSD, da det alene er egen læge, som har stillet denne diagnose.

De manglende lægelige oplysninger skal belyse, hvor funktionsbegrænsende de psykiske gener er. Når disse forhold er tilstrækkeligt belyst, kan der foretages en korrekt vurdering af, om der er grundlag for at foretage fradrag, og i givet fald hvor stor en del af det samlede erhvervsevnetab fradraget skal udgøre.

MANGLENDE OPLYSNINGER I FORHOLD TIL TILSKADEKOMNES ERHVERVSMÆSSIGE SITUATION

Udover at sagen skal indeholde tilstrækkelige lægelige oplysninger, som beskriver følgerne efter arbejdsskaden, skal der også være tilstrækkelige oplysninger om, hvorvidt tilskadekomne er vendt tilbage til arbejdet med eller uden skånebehov, samt omfanget af eventuelle skånebehov, som forringer indtjeningsevnen.

Herudover skal der være tilstrækkelige oplysninger om tilskadekomnes indtjeningsevne, hvis vedkommende ikke havde været udsat for en arbejdsskade.

I situationer, hvor tilskadekomne ikke er i arbejde, kan det også være nødvendigt at indhente oplysninger af erhvervsmæssig karakter. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis tilskadekomne har genoptaget arbejdet i en periode, men efterfølgende må sygemelde sig. I dette tilfælde er det også relevant at indhente oplysninger om eventuelle skånebehov i den periode, hvor tilskadekomne arbejdede, samt oplysninger om årsagen til sygemeldingen.

TABEL 0.2 HVAD VAR DEN ERHVERVSMÆSSIGE SITUATION PÅ AES' AFGØRELSESTIDSPUNKT?

Erhvervsmæssig situation	Procent	Antal sager
Sygemeldt (både fuldtid og deltid)	38,8	33
Raskmeldt men ikke i arbejde	3,5	3
Tilbage i arbejde (raskmeldt)	25,9	22
Ledighedsydelse	4,7	4
Efterløn	1,2	1
Fleksjob	4,7	4
Revalidering	4,7	4
Seniorpension	0,0	0
Førtidspension	10,6	9
Andet	5,9	5
I alt	100	85

Kilde: Ankestyrelsen 2022

I 55 af de gennemgåede hjemviste sager er tilskadekomne enten sygemeldt (helt eller delvist) eller har genoptaget et arbejde på tidspunktet for AES afgørelse om tab af erhvervsevne.

I 16 ud af de 85 undersøgte sager kunne Ankestyrelsen enten ikke vurdere indtjeningssevnen forud for eller efter arbejdsskaden. I disse tilfælde mangler der oplysninger om de erhvervsmæssige forhold.

Selvom der er en overvægt af sager, hvor tilskadekomne enten er sygemeldt eller tilbage i arbejde, så viser undersøgelsen ikke et generelt mønster i forhold til, hvilke erhvervsmæssige oplysninger der mangler.

I sager, hvor tilskadekomne er i en af disse to situationer, kan der ofte være sparsomme oplysninger at hente fra kommunen. Det skyldes, at tilskadekomne måske ikke har haft behov for at kontakte kommunen, fordi vedkommende har genoptaget arbejdet helt eller delvist i en periode. Det kan også skyldes, at tilskadekomne ikke er så langt i et afklaringsforløb hos kommunen. I disse situationer kan det derfor være nødvendigt at indhente oplysninger fra andre kilder, før oplysningsgrundlaget er tilstrækkeligt.

De manglende oplysninger knytter sig konkret til tilskadekomnes tidligere eller aktuelle erhvervsmæssige situation. I disse sager skal der foretages en konkret vurdering af de skånebehov, som arbejdsskaden har medført, som skal holdes op imod det konkrete arbejde, som tilskadekomne er vendt tilbage til. Dette skal sammenholdes med den indtægt tilskadekomne kunne have, såfremt vedkommende ikke havde været udsat for en arbejdsskade.

De oplysninger, som Ankestyrelsen beder AES om at indhente i de pågældende sager, skal oftest indhentes hos tilskadekomnes nuværende eller tidligere arbejdsgiver.

Sagerne, som indgår i undersøgelsen, viser, at det er konkrete oplysninger om eksempelvis tilskadekomnes arbejdsopgaver før og efter arbejdsskaden, herunder evt. skånehensyn,

ændringer i arbejdsopgaver, timetal eller lønforhold, der mangler i sagerne. Der er tale om mere uddybende oplysninger, end hvad der fremgår af svar på de første spørgeskemaer om de arbejdsmæssige forhold.

Nedenstående er et eksempel på manglende oplysninger om konkrete erhvervmæssige forhold.

Boks: Sagseksempel 4: Eksempel på manglende oplysninger, som vedrører erhvervmæssige forhold

Tilskadekomne er beskæftiget som operatør, og kommer til skade 10. april 2019, da vedkommende får en klemskade i hånden.

Den 21. april 2020 træffer AES afgørelse om anerkendelse af smerter i højre hånd. De træffer samtidig afgørelse om godtgørelse for varigt mén på 5 procent. Tilskadekomne har gener i form af smerter i hånden. Herudover har tilskadekomne let nedsat bevægelighed.

Efter arbejdsskaden er tilskadekomne sygemeldt i omkring to uger, hvorefter vedkommende genoptager arbejdet.

Tilskadekomne oplyser, at det efter arbejdsskaden ikke længere er muligt at udføre tunge arbejdsopgaver eller rokere mellem arbejdsopgaver. Tilskadekomne udfører derfor kun en enkelt arbejdsopgave. Herudover kan tilskadekomne ikke længere påtage sig overarbejde og har derfor et lavere timetal end forud for arbejdsskaden, og dermed også en lavere indtægt. I den forbindelse oplyser tilskadekomne også, at vedkommende forud for arbejdsskaden havde en ugentlig arbejdstid på langt over 37 timer. Efter arbejdsskaden har tilskadekomne en ugentlig arbejdstid på 37 timer.

Oplysningerne om tilskadekomnes arbejdstid før og efter arbejdsskaden bekræftes i tilskadekomnes lønsedler, samt ved oplysningerne fra eIndkomst i året forud for arbejdsskaden.

Tilskadekomnes arbejdsgiver oplyser i en spørgeskemabesvarelse modtaget hos AES et år efter arbejdsskaden, at tilskadekomne fortsat er ansat i virksomheden, samt at der ikke tages særlige skånehensyn.

Den 3. august 2020 træffer AES afgørelse om et endeligt erhvervsevnetab på 30 procent. AES fastsætter erhvervsevnetabet på baggrund af en lønnedgangsberegning.

Forsikringsselskabet klager over afgørelsen og gør opmærksom på, at tilskadekomne i årene før arbejdsskaden arbejdede mindre end fuld tid. Det er således kun i året forud for skaden, at tilskadekomne har et ugentligt timetal på mere end 37 timer. Herudover mener forsikringsselskabet, at beregningen af tilskadekomnes aktuelle indtægt er usikker, idet

perioden viser et meget svingende timetal. Forsikrings-selskabet mener derfor, at den aktuelle indtægt skal beregnes ud fra en periode, hvor tilskadekomne arbejder på fuld tid.

AES indhenter herefter yderligere oplysninger om årsagen til, at tilskadekomne ikke har arbejdet, hvad der svarer til fuld tid i årene før skaden. Tilskadekomne oplyser, at han i årene før skaden var ramt af alvorlig sygdom.

Arbejdsgiver oplyser endvidere, at virksomheden forud for tilskadekomnes arbejdsskade havde en særlig stor ordretilgang, som betød at medarbejderne måtte arbejde ekstra. Arbejdsgiver oplyser endvidere, at der efterfølgende er sket en afmatning i ordretilgangen, hvorfor der ikke har været behov for overarbejde. Efterfølgende oplyser tilskadekomne, at han er bekendt med, at kollegaer har haft overarbejde, efter arbejdsskaden fandt sted, og også aktuelt har overarbejde. Han er derfor uforstående over for arbejdsgivers oplysninger om dette forhold.

Den 29. oktober 2020 træffer AES en genvurderingsafgørelse, hvor de vurderer, at tilskadekomne ikke er berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne. AES vurderer, at tilskadekomnes indtægt forud for skaden ikke er retvisende, idet der var tale om en periode med en særlig stor ordretilgang. AES omregner derfor tilskadekomnes indtægt forud for skaden, så den svarer til almindelig fuld tid. Denne indtægt opreguleres herefter til 2020-niveau og sammenlignes med tilskadekomnes aktuelle indtægt i 2020. Lønnedgangen er mindre end 15 procent, hvorfor AES giver afslag på erstatning for tab af erhvervsevne.

Tilskadekomne klager over afgørelsen og oplyser, at udtalelsen fra arbejdsgiver om den særlige ordretilgang forud for arbejdsskaden er givet af en administrativ medarbejder, som ikke befinder sig i virksomheden i dagligdagen. Tilskadekomne oplyser igen, at han er bekendt med kollegaer, som aktuelt har overarbejde, og at det er kutyme, at der er overarbejde i virksomheden. Endelig oplyser tilskadekomne, at han ikke kan deltage i dette overarbejde på grund af følgerne efter arbejdsskaden.

AES oversender sagen til Ankestyrelsen, da der ikke er mulighed for at genvurdere en genvurderingsafgørelse. Efterfølgende kontakter tilskadekomne Ankestyrelsen, og oplyser, at han har været sygemeldt på fuld tid, og nu har fået en § 56-aftale. Herefter fremsender han oplysninger om sin nærmeste leder, som han mener bør udtale sig om overarbejde på virksomheden, idet han er en del af den daglige drift.

Den 10. november 2021 træffer Ankestyrelsen afgørelse om hjemvisning af spørgsmålet om erstatning for tab af erhvervsevne. Vi vurderer, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst. Der mangler nærmere oplysninger fra arbejdsgiver om omfanget af overarbejde før og efter arbejdsskaden. Herudover skal det afklares nærmere, om tilskadekomne kan varetage arbejdet på fuld tid med skånehensyn. Boks slut.

Ankestyrelsens vurdering af sagen

De manglende oplysninger i sagen vedrører alene tilskadekomnes erhvervmæssige forhold.

Der er modstridende oplysninger i sagen om omfanget af tilskadekomnes skånebehov som følge af arbejdsskaden og i forhold til omfanget af overarbejde generelt i virksomheden.

Arbejdsgiver oplyser i sin spørgeskemabesvarelse, at der ikke tages særlige skånehensyn, at der ikke er sket ændringer i tilskadekomnes arbejdsvilkår, og at der generelt ikke er behov for overarbejde. Tilskadekomne oplyser derimod, at han ikke længere kan udføre tunge arbejdsopgaver eller rokere mellem arbejdsstationerne, og at arbejdsgivers udlægning af det aktuelle omfang af overarbejde på virksomheden er forkert.

Disse forhold havde AES mulighed for at undersøge nærmere forud for genvurderingsafgørelsen af 29. oktober 2020, herunder at krydshøre arbejdsgiver over tilskadekomnes oplysning om, at der aktuelt er kollegaer, som arbejder over.

Sagen er et eksempel på, at det ved modstridende oplysninger mellem tilskadekomne og arbejdsgiver kan være relevant at indhente yderligere oplysninger. I den konkrete sag er det modstridende oplysninger om faktuelle forhold, som kan afklares. Det gælder både oplysningen om overarbejde, som arbejdsgiver via oplysninger kan be- eller afkræfte, men også tilskadekomnes påstand om, at der blev taget skånehensyn, som man kunne bede tilskadekomne om at understøtte med skriftlig aftale, mail, vidner eller lignede.

Der er i sagen tvivl om tilskadekomne har et tab af erhvervsevne på mindst 15 procent som følge af arbejdsskaden. En undersøgelse af de erhvervsmæssige forhold både før og efter arbejdsskaden havde gjort det muligt at vurdere, om der var dokumenteret et tab af erhvervsevne, samt hvor stort dette eventuelt ville være.

Efter oversendelsen af sagen til Ankestyrelsen, kommer der nye oplysninger i form af navn på tilskadekomnes værkfører, som tilskadekomne mener bedre kan udtale sig om forholdene vedrørende overarbejde på virksomheden. Dette kan AES bruge til at indhente oplysninger om arbejdsforholdene både før og efter arbejdsskaden. Der er derudover også en ny oplysning om, at tilskadekomne har været fuldtidssygemeldt på grund af arbejdsskaden og efterfølgende har fået en § 56-aftale, som AES skal inddrage i deres sagsbehandling.

Kapitel 3: På hvilket tidspunkt i sagsforløbet opstod manglen på oplysninger

Dette kapitel afdækker, på hvilket tidspunkt i sagsforløbet manglen på oplysninger opstod, og hvorvidt det var muligt for AES at indhente dem på det tidspunkt.

Kapitlet belyser både situationer, hvor AES burde have indhentet yderligere oplysninger og har haft muligheden for det forud for afgørelsen, og de situationer, hvor det ikke har været tilfældet. Dertil belyses den særlige situation omkring genvurderingsafgørelser, hvor der gælder særlige regler.

Indledningsvist er det vigtigt at gøre opmærksom på, at arbejdet med at indhente og oplyse en sag i tilstrækkeligt og nødvendigt omfang, indebærer løbende vurderinger i forhold til, hvornår sagen er tilstrækkelig oplyst til, at der kan træffes afgørelse. Både ved afgørelser vedrørende spørgsmålet om anerkendelse, varigt mén og tab af erhvervsevne, skal der foretages en vurdering af, hvilke oplysninger der er nødvendige og tilstrækkelige, for at der kan træffes en korrekt afgørelse.

Efter enhver afgørelse kan der opstå nye forhold hos tilskadekomne, af både helbreds- og erhvervsmæssig karakter, som i sig selv er en ny oplysning, der kan danne grundlag for en ny vurdering af sagen.

SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER

- Når Ankestyrelsen i de gennemgåede sager hjemviser sagen på grund af manglende oplysninger, er det oftest et udtryk for, at disse oplysninger burde være indhentet, før der blev truffet afgørelse i AES.

Dette gælder dog ikke de få sager, hvor Ankestyrelsen modtager helt nye oplysninger, som ændrer grundlaget for vurderingen.

- I hovedparten af sagerne har de manglende oplysninger kun betydning for den afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne, som Ankestyrelsen hjemviser. Kun i ganske få sager burde de manglende oplysninger have været indhentet på et tidligere tidspunkt i sagsforløbet.
- I 19 af sagerne har AES truffet en genvurderingsafgørelse. I 14 sager indhenter AES oplysninger forud for genvurderingsafgørelsen, men der er ikke indhentet tilstrækkelige oplysninger. I de øvrige fem sager indhenter AES ikke yderligere oplysninger forud for genvurderingsafgørelsen.

BOKS: ANBEFALINGER

AES bør være særligt opmærksomme på, om alle relevante oplysninger i sagen er indhentet, inden de træffer en genvurderingsafgørelse, da de ikke har mulighed for at genvurdere en genvurderingsafgørelse. Boks slut.

PÅ HVILKET TIDSPUNKT I SAGSFORLØBET BURDE OPLYSNINGEN HAVE VÆRET INDHENTET?

I de tilfælde, hvor de manglende oplysninger burde være indhentet forud for en tidligere afgørelse i sagens forløb, kan det få konsekvenser for tidligere truffne afgørelser, da disse således også kan være truffet på et utilstrækkeligt grundlag. Dette kan eksempelvis være tilfældet, når oplysningerne manglede allerede forud for en tidligere afgørelse om erhvervsevnetab eller en afgørelse om anerkendelse eller varigt mén. Ankestyrelsen kan i den forbindelse vurdere om der er grundlag for at udvide prøvelsen til også at omfatte tidligere afgørelser eller andre spørgsmål, der ikke er klaget over.

Det er dog i ganske få af de gennemgåede sager, hvor AES burde have indhentet yderligere oplysninger forud for afgørelser, der er truffet tidligere end den hjemviste afgørelse.

Undersøgelsen viser, at det i 73 af sagerne er i forbindelse med sagsbehandlingen af den afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne, som vi hjemviser, at AES burde have indhentet yderligere oplysninger.

TABEL 3.1 PÅ HVILKET TIDSPUNKT I SAGSFORLØBET BURDE OPLYSNINGEN HAVE VÆRET INDHENTET?

Tidspunkt	Procent	Antal sager
Forud for anerkendelse	2,4	2
Forud for varigt mén	1,2	1
Forud for en af de tidligere afgørelser om tab af erhvervsevne	7,1	6
Forud for den aktuelle afgørelse	81,2	69
Efter klagen, men inden oversendelse	4,7	4
AES kunne ikke vide, at oplysningerne skulle indhentes	3,5	3
I alt	100	85

KILDE: ANKESTYRELSEN 2022

Disse resultater skal sammenholdes med, at i 54 ud af de 85 sager er den hjemviste afgørelse også den første afgørelse om tab af erhvervsevne, som AES har truffet. I disse sager har de manglende oplysninger derfor ikke påvirket en tidligere afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne.

Nedenstående eksempel 5 er et eksempel på, at AES burde have indhentet de manglende oplysninger forud for den hjemviste afgørelse. Eksemplet viser samtidig, at de manglende oplysninger ikke skulle indhentes på et endnu tidligere tidspunkt, da de ikke havde betydning for tidligere truffne afgørelser.

Boks: Sagseksempel 5: Oplysninger skulle ikke indhentes tidligere end forud for den hjemviste afgørelse

Tilskadekomne, som er ufaglært, kommer til skade den 28. september 2018, hvor han får et brud i underarm.

Den 10. september 2020 træffer AES afgørelse om anerkendelse af brud i underarm og hudlæsion. Det varige mén fastsættes samtidig til 15 procent.

Det fremgår af speciallægeerklæring af 27. maj 2020, at tilskadekomne genoptager sit arbejde tre måneder efter skaden efter en periode med genoptræning. Det fremgår endvidere, at tilskadekomne bliver afskediget et halvt år efter skaden som følge af stress, samt at han har svært ved at udføre arbejdsopgaverne på grund af smerter. Tilskadekomne modtager herefter sygedagpenge.

Arbejdsgiver oplyser ved en spørgeskemabesvarelse den 16. september 2020, at tilskadekomne, som følge af et langvarigt sygeforløb, ikke længere er ansat. Det fremgår af oplysningerne fra kommunen, at tilskadekomne genoptager arbejdet tre måneder efter skaden, hvorefter han bliver sygemeldt igen et år efter skaden grundet stress, angst og depression. Det fremgår også af sagens oplysninger, at tilskadekomne har modtaget psykologbehandling i forbindelse med sygemeldingen.

Den 16. februar 2021 træffer AES midlertidig afgørelse om, at tilskadekomne er berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne på 60 procent. AES lægger vægt på, at tilskadekomne ikke kan vende tilbage til sit hidtidige arbejde på grund af følgerne efter arbejdsskaden. De lægger endvidere vægt på, at tilskadekomne endnu ikke er arbejdsprøvet, men det fremgår af sagens oplysninger, at tilskadekomne alene kan bruge armen 1-2 timer på grund af stærke smerter. Herudover lægges der vægt på, at tilskadekomne havde en høj indtægt på skadestidspunktet, og det ikke længere er muligt at opretholde en tilsvarende indtægt.

Forsikringsselskabet klager over afgørelsen, og henviser til sagens oplysninger, der beskriver tilskadekomnes psykiske gener. Forsikringsselskabet mener, at tilskadekomne alene med følgerne efter arbejdsskaden kan arbejde på fuld tid.

Ankestyrelsen hjemviser sagen, og vurderer, at der skal indhentes journaloplysninger fra den behandlende psykolog i forbindelse med tilskadekomnes arbejdsophør. De pågældende psykologbehandling antyder, at tilskadekomnes sygemelding et år efter skaden er begrundet i andre forhold end arbejdsskaden. Det fremgår dog ikke tydeligt, at arbejdsskaden ikke i et eller andet omfang bidrager til sygemeldingen.

Ankestyrelsen lægger vægt på, at AES ikke har inddraget disse oplysninger i forbindelse med afgørelsen af 16. februar 2021. Boks slut.

Ankestyrelsens vurdering af sagen

Vi vurderer, at sagen er et godt eksempel på, at der var behov for at indhente yderligere oplysninger om omfanget af tilskadekomnes psykiske gener og deres betydning for tilskadekomnes arbejdsophør. Disse oplysninger indgik ikke i AES' vurdering af erhvervsevnetabet.

Sagen er også et eksempel, der afspejler hovedparten af de sager, hvor oplysninger skal indhentes umiddelbart forud for den hjemviste afgørelse, og ikke på et tidligere tidspunkt i

sagsbehandlingen. De manglende oplysninger har ikke betydning for de afgørelser, der er truffet forud for afgørelsen om erstatning for tab af erhvervsevne.

GENVURDERINGSAFGØRELSE

Hvis en af parterne klager over en genvurderingsafgørelse har AES ikke mulighed for at genvurdere igen. AES har derfor heller ikke indhentet yderligere oplysninger i forbindelse med klagen over genvurderingsafgørelsen.

I 19 af sagerne har AES truffet en genvurderingsafgørelse. Vi fremhæver disse sager, fordi det medfører en unødigt lang sagsbehandlingstid, når AES træffer en afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne, og efter klage fra en part træffer en genvurderingsafgørelse, som også bliver påklaget. Herefter er AES nødsaget til at oversende sagen til Ankestyrelsen. Når vi vurderer, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst, skal AES derefter indhente de manglende oplysninger, fortage en fornyet vurdering, og træffe en ny afgørelse.

AES bør være ekstra opmærksomme på, om sagen er tilstrækkeligt oplyst til at træffe en genvurderingsafgørelse om tab af erhvervsevne.

Det kan imidlertid ikke udledes af undersøgelsen, at de 19 sager, hvor AES har truffet en genvurderingsafgørelse, vedrører en bestemt problemstilling, ligesom der i øvrigt ikke fremtræder et mønster eller andre tendenser i disse sager.

Sagerne er et forholdsvis bredt udsnit af de problemstillinger, som optræder i de 85 sager, der indgik i undersøgelsen. Sagerne indeholder således problemstillinger, som både vedrører spørgsmål om fradrag, årsagssammenhæng, omfanget af skånebehov som følge af arbejdsskaden, indtægtsniveau m.v.

I fem ud af de 19 sager indhenter AES ikke yderligere oplysninger forud for genvurderingsafgørelsen. I de øvrige 14 sager indhenter AES oplysninger forud for genvurderingsafgørelsen, men der er ikke indhentet tilstrækkelige oplysninger. Eksempel 6 belyser dette.

Boks: Sagseksempel 6: Hjemvisning af en genvurderingsafgørelse

En chauffør falder og kommer til skade, hvor tilskadekomne får en forværring af forudbestående rygsmerter. AES indhenter oplysninger fra egen læge angående ryg, nakke, arme og ben fra fem år før skaden og frem, samt kommunale akter, hvor det fremgår, at tilskadekomne på dette tidspunkt er sygemeldt.

Den 21. august 2019 træffer AES afgørelse om anerkendelse af forværring af rygsmerter og giver afslag på anerkendelse af smerter i arme og ben samt nakkesmerter og hukommelsesproblemer. AES fastsætter det samlede varige mén for ryggen til 10 procent, men foretager et fradrag på halvdelen på grund af forudbestående ryggener. AES vurderer derfor, at tilskadekomnes varige mén er 5 procent som følge af arbejdsskaden.

AES indhenter herefter en opdateret journal fra kommunen, hvor det fremgår, at tilskadekomne har været igennem flere praktikforløb og er tilkendt fleksjob et halvt år efter

AES seneste afgørelse. Det fremgår imidlertid ikke af de kommunale oplysninger, hvorfor tilskadekomne fik tilkendt fleksjob, da alle dokumenterne fra rehabiliteringsteamet ikke er vedhæftet af kommunen.

Det fremgår også af de kommunale oplysninger, at tilskadekomne oplever en forværring af ryggen og konkurrerende gener i nakke, hænder og knæ. Desuden fremgår det, at tilskadekomne skal have undersøgt sit hjerte på et sygehus

AES træffer den 17. april 2020 afgørelse om, at tilskadekomne ikke har ret til erstatning for tab af erhvervsevne. AES lægger vægt på, at tilskadekomne bliver opsagt fra sit arbejde, da det går konkurs. De lægger også vægt på, at tilskadekomne efterfølgende er i praktikforløb og har en kortvarig ansættelse, men må afbryde begge dele på grund af forværret depression, og at han har koncentrations- og hukommelsesproblemer.

Tilskadekomne fuldfører derefter et nyt praktikforløb og bliver derefter tilkendt fleksjob. AES vurderer, at størstedelen af tilskadekomnes samlede tab af erhvervsevne med overvejende sandsynlighed skyldes andre årsager end arbejdsskaden. AES fastsætter ikke et samlet tab af erhvervsevne.

Denne afgørelse bliver påklaget af tilskadekomnes advokat, som anfører, at tilskadekomne ikke havde forudbestående problemer i form af smerter eller nedsat funktion i nakke eller ryg i minimum flere år forud for arbejdsskaden. Advokaten mener derfor, at der ikke kan foretages fradrag for forudbestående sygdom i nakke og ryg. Advokaten anfører også, at tilskadekomne fik symptomer på depression i en periode, da tilskadekomne skulle lære at leve med smerterne i ryggen. Medicin via egen læge hjalp i en periode og herefter stopper tilskadekomne medicinen, da han bliver tilkendt fleksjob.

AES har efterfølgende indhentet journal fra egen læge vedrørende psykiske gener/depression tidspunktet omkring arbejdsskaden. AES indhenter ikke yderligere oplysninger.

AES genvurderer sin afgørelse om tab af erhvervsevne den 18. december 2020. De vurderer, at tilskadekomne har ret til erstatning for tab af erhvervsevne på 40 procent i perioden fra den 13. december 2019 til den 31. december 2019, og på 15 procent fra den 1. januar 2020, hvor tilskadekomne er i fleksjob. AES har i begge perioder foretaget et fradrag på ¼ for hukommelses- og koncentrationsproblemer. AES vurderer, at der ikke er grundlag for fradrag for forudbestående lænderyggen og slidgigtforandringer i nakke. Derudover lægger de vægt på, at tilskadekomne har afsluttet behandling for depression og søvnproblemer.

Forsikringsselskabet klager over denne afgørelse og mener, at der mangler oplysninger i sagen. Forsikringsselskabet anfører også, at fradraget er for lavt. De mener, at der mangler oplysninger om, hvorfor tilskadekomne opsagde sit arbejde efter arbejdsskaden, samt oplysninger i forhold til tilskadekomnes ryggen. Forsikringsselskabet bemærker endvidere, at der mangler oplysninger i de kommunale akter angående rehabiliteringsteamets indstilling og bilag hertil.

Ved afgørelse af 24. september 2021 hjemviser Ankestyrelsen afgørelsen om tab af erhvervsevne og årsløn. Ankestyrelsen vurderer, at der mangler lægelige- og sociale oplysninger. Rehabiliteringsteamets forberedende del og møde mangler samt oplysninger om, hvorfor tilskadekomne opsagde sin stilling. Derudover mangler der aktuelle lægelige

oplysninger om tilskadekomnes forværrede rygsmerter samt smerter i knæ, hænder og nakke, da dette er beskrevet i de kommunale akter. Disse oplysninger skal belyse de konkurrerende gener samt prognosesynspunktet for slidgigtsforandring i nakken og ryggen. Boks slut.

Ankestyrelsens vurdering af sagen

Sagen er et eksempel på, at der ikke var tilstrækkelige oplysninger til, at vi kunne vurdere årsagen til tilskadekomnes arbejdsophør, størrelsen af erhvervsevnetabet, samt om der var grundlag for at foretage et fradrag. Sagen er endvidere et eksempel på, at de manglende oplysninger kunne være indhentet forud for genvurderingsafgørelsen. Dette havde medført en kortere sagsbehandlingstid.

AES har alene indhentet journal fra egen læge forud for genvurderingsafgørelsen, hvilket fortsat ikke giver et tilstrækkeligt grundlag for at træffe en korrekt afgørelse.

NÅR SAGEN VAR TILSTRÆKKELIGT OPLYST HOS ARBEJDSMARKEDETS ERHVERVSSIKRING

AES er i lyset af officialmaksimen forpligtet til at oplyse sagen i et omfang, så der kan træffes en korrekt afgørelse. Der er dog tilfælde, hvor AES ikke har mulighed for at indhente de fornødne oplysninger, eller hvor sagens øvrige oplysninger ikke giver anledning til, at der skal indhentes yderligere oplysninger. Der kan efterfølgende være kommet nye oplysninger under Ankestyrelsens sagsbehandling, som medfører at sagen hjemvises til yderligere oplysning.

Der er tre sager, hvor vi vurderer, at sagens oplysninger ikke giver anledning til, at AES skulle indhente yderligere oplysninger forud for afgørelsen om erstatning for tab af erhvervsevne, eller inden sagen blev oversendt til Ankestyrelsen.

I de resterende 82 sager vurderer vi, at der er oplysninger i sagen, som indikerer, at der er forhold, som skal undersøges nærmere, og derfor hjemviser vi sagen til indhentelse af yderligere oplysninger, så der kan træffes ny afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne.

I de tre sager er der situationer, hvor en konkret oplysning først kommer frem i forbindelse med sagsbehandlingen hos Ankestyrelsen, og hvor der ikke i sagen er øvrige oplysninger om forhold, der burde være undersøgt nærmere. AES har i denne situation ikke mulighed for, at indhente den relevante oplysning. Eksempel 7 nedenfor illustrerer denne situation.

Boks: Sagseksempel 7: AES kendte ikke til nye oplysninger

En montør kommer til skade ved at skære sig i 2. finger med en rundsav. Det fremgår af en funktionsattest, at tilskadekomne er sygemeldt en uge efter skaden. Herudover fremgår det, at tilskadekomne genoptager arbejdet herefter. Arbejdsgiver oplyser ved en spørgeskemabesvarelse til forsikringssselskabet, at tilskadekomne har genoptaget sit arbejde uden skånehensyn.

Den 19. oktober 2020 træffer AES afgørelse om anerkendelse af en skade på 2. finger. Ved samme afgørelse bliver méngraden vurderet til mindre end 5 procent. AES vurderer endvidere,

at tilskadekomne ikke er berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne med den begrundelse, at tilskadekomne har genoptaget sit arbejde.

Tilskadekomne klager over afgørelserne om varigt mén og tab af erhvervsevne og oplyser, at finmotoriske bevægelser er udelukket som følge af arbejdsskaden. Tilskadekomne kan derfor ikke varetage et arbejde, som det tilskadekomne havde på skadestidspunktet. AES indhenter herefter oplysninger fra eIndkomst i en periode på ti måneder efter arbejdsskaden, hvoraf det fremgår, at tilskadekomne fortsat modtager fuld løn. Den 14. december 2020 sender AES sagen til Ankestyrelsen. I forbindelse med Ankestyrelsens behandling af sagen modtager vi oplysninger om, at tilskadekomne ikke længere er i arbejde og er overgået til et ressourceforløb den 19. oktober 2020.

Ved afgørelse af 7. oktober 2021 hjemviser Ankestyrelsen både spørgsmålet om varigt mén og tab af erhvervsevne. I forhold til spørgsmålet om tab af erhvervsevne, beder Ankestyrelsen AES om at hente yderligere oplysninger hos kommunen vedrørende tilskadekomnes ressourceforløb. AES skal herefter vurdere årsagssammenhængen mellem den anerkendte arbejdsskade og overgang til ressourceforløb. Boks slut.

Ankestyrelsens vurdering af sagen

Vi vurderer, at sagen forud for AES afgørelse alene indeholdt oplysninger om, at tilskadekomne har genoptaget sit arbejde fuldt ud uden skånehensyn. I forlængelse af tilskadekomnes oplysninger i klagen, indhenter AES indtægtsoplysninger for at undersøge nærmere, om tilskadekomne fortsat er i arbejde, hvilket disse oplysninger indikerer.

Oplysningen om, at tilskadekomne er overgået til et ressourceforløb, kommer først frem under Ankestyrelsens sagsbehandling. Datoen for overgang til ressourceforløb er desuden samme dato som AES afgørelse om afslag på erstatning for tab af erhvervsevne, og tilskadekomne oplyser ikke noget herom i sin klage til AES.

Derfor vurderer vi, at AES ikke kunne have oplyst sagen yderligere forud for oversendelse af sagen til Ankestyrelsen. Vi hjemviser imidlertid sagen, da vi bliver opmærksomme på, at tilskadekomne er overgået til ressourceforløb. AES skal undersøge årsagen til tilskadekomnes erhvervsmæssige situation yderligere, for at vurdere om der er årsagssammenhæng.

Kapitel 4: Indhentelse af yderligere oplysninger, når sagens parter beder om det

I dette kapitel beskriver vi resultaterne af gennemgangen af de 19 sager, hvor én eller flere af sagens parter beder AES om at indhente yderligere oplysninger. Vi belyser, om det er de samme oplysninger, som Ankestyrelsen efterfølgende anmoder AES om at indhente i forbindelse med, at sagen hjemvises.

Dette er inddraget i rapporten for at undersøge, om der i de sager, hvor en part mener, at der skal indhentes yderligere oplysninger, er andre pejlemærker, som AES kan anvende og som vil indikere, at oplysningerne sandsynligvis skal indhentes.

SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER

- I de fleste af de 19 sager, hvor en af parterne mener, at der skal indhentes yderligere oplysninger, indeholder sagen en problemstilling om, hvorvidt forudbestående eller konkurrerende sygdomme er årsag til dele af eller hele tilskadekomnes erhvervsevnetab
- I 18 sager indhenter AES ikke de ønskede oplysninger og begrundet det med, at sagen er tilstrækkeligt oplyst med de foreliggende oplysninger. AES har alene indhentet de ønskede oplysninger i én sag og delvist i én anden sag.
- Ankestyrelsen beder ved hjemvisningen af 18 sager, AES om at indhente de samme oplysninger, som den pågældende part beder om. I enkelte sager beder vi om yderligere oplysninger ud over dem parten har anmodet om.

BOKS: ANBEFALINGER

AES skal være særligt opmærksomme på, om der er grundlag for at indhente de oplysninger, som én eller flere parter beder om, i sager, hvor der er spørgsmål om, hvorvidt en forudbestående eller konkurrerende sygdom kan være årsagen til hele eller dele af erhvervsevnetabet. Boks slut.

EN AF PARTERNE ANMODER OM LÆGELIGE OPLYSNINGER

15 ud af de 19 sager, hvor en af sagens parter beder om yderligere oplysninger, indeholder en problemstilling, som vedrører konkurrerende sygdomme eller forværring af forudbestående sygdomme. Det er en type af sager, hvor der er tvivl om, hvor stor en del af det samlede erhvervsevnetab, disse sygdomme udgør. Det er derfor også lægelige oplysninger, som parten beder om at få indhentet i de 15 sager. Parten beder typisk om, at der indhentes journaloplysninger fra egen læge, andre behandlende læger, behandlende fysioterapeuter mv.

I alle 15 sager er Ankestyrelsen enig med den klagende part i, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan vurdere, om en konkurrerende eller forværret forudbestående sygdom

udgør dele af eller hele erhvervsevnetabet. Der er ikke tilstrækkelige lægelige oplysninger, som beskriver omfanget af en konkurrerende sygdom eller omfanget af en forværring af en forudbestående sygdom. Derfor kan vi ikke vurdere omfanget af den samlede funktionsnedsættelse og heller ikke foretage en korrekt vurdering af, hvordan erhvervsevnetabet som følge af arbejdsskaden skal fastsættes, herunder om der er grundlag for at foretage et fradrag.

Det har i undersøgelsen ikke været muligt at identificere et mønster for, hvilke konkrete lægelige oplysninger, AES generelt kan siges at skulle indhente i disse sager. Dette skyldes, at de gennemgåede sager har været forskellige i faktum, og netop derfor har der ikke været tale om en gennemgående type af manglende oplysninger.

Der er ikke tilfælde blandt de gennemgåede sager, hvor parterne beder AES om at indhente en speciallægeerklæring. I tre af sagerne vurderer vi imidlertid, at det er nødvendigt at AES, ud over journaloplysninger, også skal indhente en speciallægeerklæring.

AES har indhentet de oplysninger, der er blevet bedt om i én enkelt sag og delvist i en anden sag. Vi hjemviser imidlertid stadig sagerne, da de fortsat ikke var tilstrækkeligt oplyst.

EN AF PARTERNE ANMODER OM OPLYSNINGER VEDRØRENDE ERHVERVSMÆSSIGE FORHOLD

Seks ud af de 19 sager, hvor en af sagens parter beder om yderligere oplysninger, indeholder en problemstilling, som vedrører de arbejdsmæssige forhold. Vi bemærker i den forbindelse, at to af disse sager både indeholder problemstillinger om forudbestående eller konkurrerende sygdomme, samt arbejdsmæssige forhold. Den ene af disse sager er gengivet i eksempel 8 nedenfor.

Manglende oplysninger, som knytter sig til tilskadekomnes arbejdsmæssige forhold, kan dreje sig om manglende oplysninger om tilskadekomnes indtægtsniveau forud for arbejdsskaden eller aktuelle mulige indtægtsniveau. Det kan også dreje sig om omfanget af skånehensyn efter arbejdsskaden, årsag til arbejdsophør efter arbejdsskaden, eller helt konkrete forhold vedrørende tilskadekomnes løn- og ansættelsesforhold.

I de seks sager er Ankestyrelsen enig med den klagende part i, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst. Det har derfor ikke været muligt at foretage en samlet vurdering af størrelsen af tilskadekomnes erhvervsevnetab, herunder om tilskadekomne havde en nedsat erhvervsevne forud for den anerkendte arbejdsskade.

Ud over de seks sager, så er der enkelte sager, hvor Ankestyrelsen beder AES om at indhente flere detaljerede oplysninger, som den klagende part ikke har bedt om. Eksempelvis beder den klagende part i en sag AES om at indhente oplysninger om indtægtsniveau for en markedsøkonom. Ved Ankestyrelsens hjemvisning af sagen beder Ankestyrelsen endvidere AES om at indhente specifikke oplysninger om tilskadekomnes aktuelle lønforhold, herunder oplysninger om fri bolig.

Boks: Sagseksempel 8: Forsikrings-selskabet beder AES om at indhente oplysninger

Sagen drejer sig om en elektriker, som får sin skulder i klemme i forbindelse med en arbejdsopgave den 11. juni 2018. Ved afgørelse af 30. oktober 2019 træffer AES afgørelse om anerkendelse af skulderskaden. AES træffer samtidig afgørelse om varigt mén på 12 procent.

Afgørelsen om varigt mén bliver påklaget af tilskadekomne, som mener, at det varige mén er højere. Sagen bliver oversendt til Ankestyrelsen, som den 30. april 2020 træffer afgørelse om varigt mén på 15 procent.

Den 31. januar 2020 træffer AES afgørelse om, at tilskadekomne ikke har ret til erstatning for tab af erhvervsevne. AES lægger vægt på, at tilskadekomne var sygemeldt i en periode på grund af arbejdsskaden, men at han har genoptaget arbejdet. Tilskadekomne påklager denne afgørelse, da Ankestyrelsen på daværende tidspunkt ikke havde truffet afgørelse om varigt mén. Denne afgørelse blev først truffet den 30. april 2020. Tilskadekomne oplyser også, at han er gået væsentlig ned i tid på grund af skaden.

AES indhenter derefter kommunale akter, spørgeskema om job og løn, samt oplysninger fra eIndkomst.

Ifølge tilskadekomnes lønsedler og oplysninger fra eIndkomst arbejder tilskadekomne ikke på fuld tid i hele året forud for arbejdsskaden. Det fremgår også, at tilskadekomne efter arbejdsskaden kun arbejder fuld tid i nogle perioder.

Derudover fremgår det af spørgeskemabesvarelse fra tilskadekomne, at han er tilbage i arbejde på samme vilkår som forud for arbejdsskaden.

Det fremgår af de kommunale akter, at tilskadekomne bliver tilkendt en § 56-aftale på grund af astma. Det fremgår af journalnotat fra egen læge et år før skaden, at der er forværring af tilskadekomnes astma, på trods af behandling med hans vanlige medicin.

Den 24. august 2020 genvurderer AES sin afgørelse af 31. januar 2020. I denne afgørelse skriver AES imidlertid, at tilskadekomne både er berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne på 30 procent og 40 procent

Den 17. september 2020 genoptager AES afgørelsen af 24. august 2020 på ulovbestemt grundlag, og træffer en ny afgørelse, hvor der fastsættes et endeligt tab af erhvervsevne på 40 procent. AES begrundet afgørelsen med, at tilskadekomne stadig arbejder et varierende antal timer om ugen, men færre timer end forud for arbejdsskaden, og tilskadekomne modtager nu folkepension ved siden af sin løn.

Forsikringssselskabet klager over denne afgørelse. De henviser til, at tilskadekomne forud for arbejdsskaden er gået ned i arbejdstid, og at tilskadekomne tidligere oplyste, at han genoptog sit arbejde i samme omfang som før arbejdsskaden. Forsikringssselskabet henviser endvidere til, at arbejdsgiver oplyser, at der ikke er ændringer i ansættelsesforholdet eller skånehensyn. Forsikringssselskabet beder derfor AES om at indhente kopi af ansættelsesaftale vedrørende

ændrede forhold, redegørelse for årsager til lavere indkomst i året før skaden og redegørelse for nu lavere timeløn.

AES indhenter ikke yderligere oplysninger og anfører, at der ikke er grundlag for at indhente yderligere oplysninger, da de har skrevet til arbejdsgiver vedrørende de aktuelle forhold inden afgørelsen, og at arbejdsgiver ikke har besvaret deres henvendelse.

Ved afgørelse af 5 november 2021 hjemviser Ankestyrelsen både spørgsmålet om tab af erhvervsevne og årsløn. I forhold til spørgsmålet om tab af erhvervsevne beder Ankestyrelsen AES om at indhente yderligere oplysninger, som kan belyse årsagen til den nedsatte arbejdstid forud for arbejdsskaden, samt i hvilket omfang tilskadekomne har genoptaget arbejdet. AES skal også indhente oplysninger, som kan belyse om tilskadekomnes astma har betydning for hans erhvervsevne både før og efter arbejdsskaden. Boks slut.

Ankestyrelsens vurdering af sagen

Vi er enige med forsikringsselskabet i, at der mangler oplysninger om tilskadekomnes erhvervsmæssige situation forud for arbejdsskaden. Dette skal undersøges nærmere, fordi det kan påvirke størrelsen af erstatningen for tab af erhvervsevne. Hvis tilskadekomne fx er gået ned i tid forud for arbejdsskaden, så er det ikke nødvendigvis retvisende at inddrage tilskadekomnes indkomst et helt år forud for arbejdsskaden. Det bør derfor undersøges, om tilskadekomnes erhvervsevne var påvirket forud for arbejdsskaden, da det kan have betydning for fastsættelsen af erhvervsevnen.

Derudover er der oplysninger i sagen om tilskadekomnes astma, som er forværret. Det burde være undersøgt yderligere, om forværringen var grunden til en eventuelt nedsat erhvervsevne forud for arbejdsskade, eller om forværringen har påvirket tilskadekomnes erhvervsevne efter arbejdsskaden og dermed kan begrunde et fradrag i tilskadekomnes erstatning for tab af erhvervsevne.

Sagen er et eksempel på, at Ankestyrelsen er enige med parterne i, at der mangler flere kilder til at understøtte den vurdering, der skal foretages, om erstatning for tab af erhvervsevne og fradrag, når sagerne er særligt komplekse og indeholder spørgsmål om årsagssammenhæng og fradrag på grund af forudbestående eller konkurrence sygdomme.

ARBEJDSMARKEDETS ERHVERVSSIKRING BEGRUNDER ÅRSAGEN TIL, AT DE IKKE INDHENTER YDERLIGERE OPLYSNINGER

Gennemgangen af sagerne viser, at AES i hovedparten af sagerne begrundes, når de vurderer, at der ikke er grundlag for at indhente de oplysninger, som parten har anmodet om.

TABEL 4.1 BEGRUNDER AES, HVORFOR DE IKKE FINDER GRUNDLAG FOR AT INDHENTE OPLYSNINGERNE SOM EN PART HAR BEDER OM I DE GENNEMGÅEDE SAGER?

	Antal
AES begrundet, hvorfor de ikke indhenter oplysningerne	11
AES begrundet ikke, hvorfor de ikke indhenter oplysningerne	3
AES har indhentet oplysningerne	1
AES har ikke haft mulighed for at genvurdere sagen	4
I alt	19

Kilde: Ankestyrelsen 2022

I 11 ud af de 19 sager, hvor en part beder om yderligere oplysninger, begrundet AES over for sagens parter, hvorfor de ikke finder grundlag for at indhente oplysningerne.

AES' begrundelser indeholder i flere af sagerne også en henvisning til, hvor i sagen der findes tilsvarende oplysninger eller oplysninger, som medfører, at AES vurderer, at det er overflødigt at indhente yderligere oplysninger.

Et eksempel på dette, er sager, hvor AES forklarer, at der er andre lægelige oplysninger i sagen, som beskriver de forhold, parten synes mangler. Et andet eksempel er sager, hvor den klagende part mener, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst til at vurdere tilskadekomnes arbejdsevne forud for arbejdsskaden. Her forklarer AES, at der er oplysninger i sagen fra SKAT, som i forvejen belyser tilskadekomnes arbejdsevne forud for arbejdsskaden.

Der er tre sager, som ikke indeholder en begrundelse for årsagen til, at AES ikke finder grundlag for at indhente de oplysninger, som den pågældende part beder om.

I fire sager, hvor en part beder om yderligere oplysninger, har AES ikke haft mulighed for at genvurdere sagen. Dette er enten fordi, begge parter klager og sagen derfor ikke skal genvurderes, eller fordi den påklagede afgørelse er en genvurderingsafgørelse. AES finder derfor ikke grundlag for at indhente de oplysninger, som den klagende part anmoder om. Om genvurderingsafgørelser henvises til kapitel 3.

I 18 sager, er vi enige med den klagende part i, at der skal indhentes oplysninger. Vi vurderer dog, at AES i tilstrækkelig grad har begrundet årsagen til, at de ikke finder grundlag for at indhente de pågældende oplysninger.

Samlet kan det konstateres af Ankestyrelsen i overvejende grad er enige med sagens parter i, at der er grundlag for at indhente yderligere oplysninger i gennemgåede sager.

Kapitel 5: Inddragelse af lægekonsulent

I dette kapitel ser vi på AES' og Ankestyrelsens anvendelse af lægekonsulenter i de gennemgåede sager.

Formålet er at afdække, om der er en forskel, og hvis Ankestyrelsen i større omfang end AES anvender lægekonsulenter da at belyse, om en eventuel yderligere brug af lægekonsulenter hos AES ville have medvirket til et færre antal hjemvisninger i de gennemgåede sager.

SAMMENFATNING OG ANBEFALINGER

- Ankestyrelsen inddrager lægekonsulenter i højere grad end AES i de gennemgåede hjemviste sager.
- Ankestyrelsen inddrager særligt lægekonsulenter i sager, hvor problemstillingen vedrører spørgsmålet om fradrag. Svarene fra lægekonsulenterne bidrager i første omgang til vurderingen af, om sagen er tilstrækkeligt oplyst og dernæst til vurderingen af funktionsbegrænsninger, skånehensyn samt årsagssammenhængen og spørgsmålet om fradrag.

BOKS: ANBEFALINGER

AES bør overveje øget inddragelse af lægekonsulent i tilfælde, hvor der er konkurrerende eller forværret forudbestående sygdomme, som kan have indflydelse på tilskadekomnes erhvervsevne. Boks slut.

INDDRAGELSE AF LÆGEKONSULENT

Generelt er der ikke det samme behov for at inddrage en lægekonsulent i spørgsmålet om erhvervsevnetab, som der er ved eksempelvis spørgsmålet om varigt mén. Det skyldes, at det forud for en afgørelse om erhvervsevnetab er afklaret, hvilken skade, der er anerkendt, og at der er fastsat et varigt mén. Som udgangspunkt giver disse to afgørelser et tilstrækkeligt billede af omfanget af arbejdsskadens følger, samt hvilken funktionsnedsættelse følgerne har medført.

Det kan imidlertid være nødvendigt at inddrage en lægekonsulent i tilfælde, hvor der er andre sygdomme, som også kan medvirke til at påvirke tilskadekomnes erhvervsevne. Det vil oftest være i de situationer, hvor der skal tages stilling til konkurrerende sygdomme eller forudbestående sygdomme, som har udviklet sig uafhængigt af arbejdsskaden og eventuel er en medvirkende årsag til tilskadekomnes nedsatte erhvervsevne.

Ankestyrelsen har i de gennemgåede sager anvendt lægekonsulenterne til blandt andet at vejlede, om

- oplysningerne i sagen er tilstrækkelige til at spørgsmålet om årsagssammenhæng eller fradrag kan vurderes, herunder hvilke oplysninger der evt. mangler
- tilskadekomnes følger efter arbejdsskaden påvirker erhvervsevnen og i hvilket omfang
- hvilke sygdomme, der er påvist hos tilskadekomne

- hvilke sygdomme, der kan henføres til den anerkendte arbejdsskade, og hvilke sygdomme der med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold
- de sygdomme, som med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold, i sig selv medfører en yderligere funktionsnedsættelse ud over den funktionsnedsættelse, som følgerne efter arbejdsskaden har medført.

Der er kun grundlag for at foretage et fradrag, hvis hele eller dele af den nedsatte erhvervsevne med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end den anerkendte arbejdsskade.

Der er tilfælde i de gennemgåedesager, hvor tilskadekomne er i et kommunalt afklaringsforløb, og hvor kommunen vurderer, at tilskadekomne har andre skånebehov end de skånebehov, som følgerne efter arbejdsskaden har medført. Der er imidlertid ikke altid tilstrækkelige oplysninger til at løfte bevisbyrden for at foretage fradrag. Der kan derfor være behov for at indhente yderligere lægelige oplysninger, som kan dokumentere hvilke sygdomme tilskadekomne har, om disse sygdomme giver anledning til et yderligere skånebehov samt om de pågældende sygdomme skyldes arbejdsskaden, eller om de med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold.

Der vil som regel også være lægelige oplysninger at finde i de oplysninger, som indhentes fra kommunen. Disse lægelige oplysninger er ikke altid tilstrækkelige til at bidrage til den vurdering, der skal foretages i forbindelse med spørgsmålet om fradrag. Kommunens status-, helbredsattester m.v. udtrykker oftest nedslagspunkter i sygdomsbilledet. Ved vores vurdering vil det oftest være nødvendigt med det fulde sygdomsbillede over længere tid og oplysninger om eventuel sammenhæng mellem sygdommene.

Det vil således ikke altid være tilstrækkeligt til, at bevisbyrden er løftet, at oplysninger om en forværring af forudbestående eller konkurrerende sygdom alene er beskrevet i de kommunale akter. Der kan derfor være behov for oplysninger fra flere forskellige kilder fx fra egen læge eller anden behandler. På den måde opnås der dokumentation for skånehensynene igennem de kommunale akter og dokumentation for sygdommens udvikling/opståen gennem de lægelige oplysninger. Begge dele skal oftest bruges i vurderingen af, om der er grundlag for at foretage fradrag i erstatningen for tab af erhvervsevne.

Undersøgelsen viser, at flere af de sager, hvor vi inddrager en lægekonsulent, indeholder en problemstilling med flere forskellige konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme. Disse konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme består ofte i gener fra lænderyggen eller psykiske gener. Der er imidlertid også eksempler på en tilkommen lungesygdom, en tilkommen blodprop og generelle smerter i kroppen.

Vores lægekonsulenter har ikke på det foreliggende grundlag kunnet vurdere omfanget af de konkurrerende eller forværrede forudbestående sygdomme, og vi har derfor hjemvist sagerne til yderligere oplysning. Vi hjemviser, fordi vi på baggrund af de foreliggende oplysninger i sagen ikke kan vurdere, om der er årsagssammenhæng mellem det aktuelle tab af erhvervsevne og arbejdsskaden. I andre sager kan vi ikke vurdere om der er grundlag for at foretage et fradrag, og størrelsen på et eventuelt fradrag. Dette er gengivet i eksempel 9 nedenfor.

AES har inddraget en lægekonsulent i to af de gennemgåede sager. Ankestyrelsen har inddraget lægekonsulent i 21 af de gennemgåede sager. Disse 21 sager har hovedsageligt handlet om konkurrerende eller forværret forudbestående sygdomme, og der har manglet oplysninger om dette.

Det er således sager, som indeholder problemstillinger vedrørende spørgsmålet om fradrag eller årsagssammenhæng mellem den anerkendte arbejdsskade og erhvervsevnetabet.

Dette er dog ikke ensbetydende med, at inddragelse af en lægekonsulent er nødvendigt i alle sager, som indeholder en problemstilling med konkurrerende eller forværede forudbestående sygdomme. Der er ofte sager, hvor det tydeligt fremgår af sagens oplysninger, om der er grundlag for at foretage fradrag og i givet fald i hvilket omfang.

Boks: Sagseksempel 9: Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring har ikke inddraget lægekonsulent forud for afgørelsen, som blandt andet vedrører spørgsmålet om fradrag

Sagen drejer sig om en lagermedarbejder, som bliver ramt i hovedet af en stige. Ved afgørelse af 25. juli 2019 træffer AES afgørelse om anerkendelse af vedvarende forværring af gener fra hovedet. AES træffer samtidig afgørelse om et samlet varigt mén på 10 procent. Der foretages fradrag svarende til halvdelen, idet tilskadekomne har forudbestående spændingshovedpine. Det varige mén som følge af arbejdsskaden fastsættes herefter til 5 procent. En af AES' lægekonsulenter inddrages i forbindelse med vurderingen af det varige mén.

Den 10. oktober 2019 træffer AES første gang en midlertidig afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne, som fastsættes til 50 procent. AES vurderer, at der ikke er grundlag for at foretage fradrag for tilskadekomnes forudbestående spændingshovedpine, da han har arbejdet fuldt ud med disse gener forud for arbejdsskaden.

Ifølge de kommunale oplysninger i sagen har tilskadekomne udviklet en depression efter arbejdsskaden. AES vurderer, at der heller ikke er grundlag for at foretage fradrag for denne sygdom, idet det lægges til grund, at en depression normalt er en forbigående tilstand, og derfor ikke giver anledning til en yderligere nedsættelse af erhvervsevnen.

Den 20. oktober 2020 træffer AES endnu en midlertidig afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne på 50 procent. AES vurderer fortsat, at der ikke er grundlag for at foretage fradrag for tilskadekomnes depression, som fortsat er omtalt i de kommunale oplysninger. Som begrundelse anfører AES, at tilskadekomne stadig er under behandling for sin depression, og det er derfor uafklaret om, og i hvilket omfang, depressionen fremadrettet vil påvirke erhvervsevnen.

Forsikringsselskabet klager over afgørelsen af 20. oktober 2020. De henviser i klagen til, at AES i afgørelsen af 10. oktober 2019 lægger til grund, at tilskadekomnes depression er en forbigående tilstand, og at der derfor ikke er grundlag for at foretage fradrag. Da depressionen fortsat er til stede hos tilskadekomne, anfører forsikringsselskabet, at den ikke kan anses for værende forbigående, og at der derfor er grundlag for at foretage fradrag.

Ankestyrelsen forelægger sagen for en af vores psykiatriske lægekonsulenter. Der er ikke indhentet oplysninger om tilskadekomnes depression ud over de lægelige oplysninger i den

kommunale sag. Ankestyrelsens lægekonsulent vurderer, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan vurdere, om tilskadekomnes psykiske gener medfører en yderligere nedsættelse af tilskadekomnes erhvervsevne, og om der derved er grundlag for at foretage fradrag. Ankestyrelsen hjemviser derfor sagen til AES med henblik på, at der skal indhentes opdaterede journaloplysninger fra egen læge samt en psykiatrisk speciallægeerklæring. Boks slut.

Ankestyrelsens vurdering af sagen

Vi vurderer, at oplysningerne om tilskadekomnes depression ved første afgørelse om tab af erhvervsevne ikke giver anledning til, at AES indhenter yderligere oplysninger om dette. Det er således rimeligt på daværende tidspunkt at antage, at tilskadekomnes depression er af forbigående karakter og derfor ikke kan begrunde et fradrag.

Vi vurderer imidlertid, at AES forud for afgørelsen af 20. oktober 2020 burde have indhentet yderligere oplysninger om tilskadekomnes depression, idet det stod klart, at den ifølge de kommunale oplysninger fortsat var tilstede. Vi vurderer derfor, at der er behov for flere kilder til at vurdere, om depressionen er funktionsbegrænsende.

Sagen er derfor et godt eksempel på, at AES med fordel kunne have inddraget en lægekonsulent. Lægekonsulenten kan tage stilling til, om sagen indeholder tilstrækkelige oplysninger til at vurdere omfanget af tilskadekomnes depression samt dens eventuelle indflydelse på tilskadekomnes erhvervsevne.